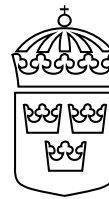

Regeringens proposition

2021/22:50

Krav på rapportering av betalningstider

Prop.
2021/22:50

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 28 oktober 2021

Stefan Löfven

Ibrahim Baylan
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnar regeringen förslag som syftar till att bryta utvecklingen mot allt längre betalningstider i näringslivet och skapa så goda förutsättningar som möjligt för mindre svenska företag att utvecklas och växa.

Förslaget innebär att det införs en ny lag om rapportering av betalningstider. Enligt lagen ska företag som är bildade enligt svensk rätt och som har fler än 250 anställda årligen till Bolagsverket rapportera uppgifter om betalningstider vid köp av varor och tjänster från företag som är verksamma i Sverige och som har färre än 250 anställda. Uppgifter om betalningstider ska avse den genomsnittliga avtalade betalningstiden, den genomsnittliga faktiska betalningstiden och den andel fakturor som har betalats efter utgången av avtalad betalningstid. Uppgifterna ska redovisas var för sig för företag med 0–9 anställda, 10–49 anställda och 50–249 anställda.

De rapporterade uppgifterna ska publiceras och vara sökbara i ett register.

Bolagsverket ska kunna förelägga ett rapporteringsskyldigt företag som inte har rapporterat in uppgifter att fullgöra rapporteringsskyldigheten. Ett sådant föreläggande ska få förenas med vite. Frågor om utdömmande av vite ska prövas av Bolagsverket.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 2022. Rapportering ska ske första gången senast den 30 september 2023 och omfatta perioden från och med den 1 juli 2022 till och med den 30 juni 2023.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Förslag till lag om rapportering av betalningstider	5
3	Ärendet och dess beredning	7
4	Långa betalningstider orsakar problem	8
5	EU-direktivet om bekämpande av sena betalningar	9
6	Betalningstider i Sverige	11
6.1	Kartläggningarna 2006 och 2016	11
6.2	Intrums rapporter om betalningstider	12
6.3	Näringslivets uppförandekod om betalningstider	13
7	En ny lag om krav på rapportering av betalningstider	14
7.1	Ett rapporteringskrav införs	14
7.2	Endast vissa företag bör vara rapporteringsskyldiga	17
7.3	Rapporteringsperiod och intervall	22
7.4	Rapporterings omfattning	23
7.5	Rapporteringsystem och register	31
7.5.1	Elektronisk rapportering och ett register över de inrapporterade uppgifterna	31
7.5.2	Skydd för behandling av personuppgifter	33
7.6	Tillsyn och sanktioner	37
8	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	41
9	Konsekvensanalys	41
9.1	Bakgrund och syfte med förslaget	41
9.2	Alternativa lösningar	42
9.3	Konsekvenser för företag	43
9.3.1	Vilka berörs av förslaget?	43
9.3.2	Företagens administrativa kostnader	43
9.3.3	Andra kostnader och förändringar till följd av regleringen	44
9.3.4	Påverkan på konkurrensförhållanden	45
9.3.5	Särskilda hänsyn till små företag	46
9.4	Samhällsekonomiska konsekvenser	46
9.5	Konsekvenser för förvaltningsmyndigheter	46
9.6	Konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna	47
9.7	Förslagets förenlighet med EU-rätten	48
9.8	Ikraftträdande och informationsinsatser	48
10	Författningskommentar	49
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Krav på rapportering av betalningstider	54
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	55
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna till promemorian Krav på rapportering av betalningstider	57

Bilaga 4	Sammanfattning av Bolagsverkets och Tillväxtverkets rapport Utredning av vissa frågor i anslutning till promemorian Krav på rapportering av betalningstider	58	Prop. 2021/22:50
Bilaga 5	Rapportens lagförslag	59	
Bilaga 6	Förteckning över remissinstanserna till rapporten Utredning av vissa frågor i anslutning till promemorian Krav på rapportering av betalningstider	60	
Bilaga 7	Lagrådets yttrande	61	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 28 oktober 2021	62	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om rapportering av betalningstider.

2 Förslag till lag om rapportering av betalningstider

Prop. 2021/22:50

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om skyldighet för vissa företag att rapportera uppgifter om betalningstider vid köp av varor eller tjänster.

Ord och uttryck

2 § I denna lag betyder

rapporteringskyldigt företag: en juridisk person som yrkesmässigt bedriver ekonomisk verksamhet och som är bildad enligt svensk rätt där medelantalet anställda under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till minst 250,

företag som är verksamma i Sverige: en fysisk eller juridisk person som yrkesmässigt bedriver ekonomisk verksamhet och som ingår i Statistiska centralbyråns allmänna företagsregister,

rapporteringsperiod: perioden från och med den 1 juli till och med den 30 juni följande kalenderår,

faktisk betalningstid: den tid det tar från det att en faktura har skickats till dess att leverantören får betalt,

avtalad betalningstid: den betalningstid som har angetts på fakturan eller, om parterna kommit överens om en annan betalningstid, den betalningstid som har avtalats mellan parterna,

avtal om omvänd factoring: ett avtal som innebär att leverantören får betalt från ett finansbolag när köparen har godkänt fakturan.

Omfattningen av rapporteringen

3 § Ett rapporteringsskyldigt företag ska senast den 30 september varje år till Bolagsverket rapportera uppgifter om betalningstider vid köp av varor eller tjänster från företag som är verksamma i Sverige och som har färre än 250 anställda. Rapporteringsskyldigheten omfattar inte uppgifter som avser köp från ett företag inom samma koncern enligt definitionen i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554).

Uppgifterna ska avse fakturor som det rapporteringsskyldiga företaget har betalat under den senaste rapporteringsperioden.

Uppgifter som ska rapporteras

4 § Det rapporteringsskyldiga företaget ska rapportera följande uppgifter:

1. den genomsnittliga avtalade betalningstiden,
2. den genomsnittliga faktiska betalningstiden, och
3. den andel fakturor som har betalats efter utgången av avtalad betalningstid.

Uppgifterna ska redovisas uppdelat på storlekskategorierna

1. företag som har 0–9 anställda,

2. företag som har 10–49 anställda, och
3. företag som har 50–249 anställda.

5 § När det gäller köp där avtal om omvänd factoring har träffats, ska uppgifterna enligt 4 § redovisas separat. Med betalningstid avses vid sådana köp tiden för köparens betalning till finansbolaget.

Register

6 § Bolagsverket ska föra ett register över de uppgifter som rapporteras enligt lagen.

Registret ska hållas tillgängligt för allmänheten.

Vite

7 § Om ett rapporteringsskyldigt företag inte fullgör sin rapporteringsskyldighet enligt lagen får Bolagsverket förelägga företaget att inom viss tid fullgöra skyldigheten.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Frågor om utdömande av vite prövas av Bolagsverket.

Överklagande

8 § Bolagsverkets beslut om vitesföreläggande och om utdömande av vite enligt 7 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 mars 2022.

2. Rapporteringsskyldigheten enligt 3 § tillämpas första gången för rapporteringsperioden från och med den 1 juli 2022 till och med den 30 juni 2023.

I samband med riksdagsbehandlingen av propositionen Snabbare betalningar (prop. 2012/13:36) med förslag till genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/7/EU av den 16 februari 2011 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner (direktivet) tillkännagav riksdagen för regeringen att den skulle återkomma med förslag om hur de små och medelstora företagens ställning fortsatt kan stärkas avseende betalningstider, däribland med förslag till lagstiftning som inte tillåter längre betalfrister än 30 dagar i förhållanden näringsidkare emellan (bet. 2012/13:CU6, rskr. 2012/13:144). Ett motsvarande tillkännagivande beslutades av riksdagen även det påföljande året (bet. 2013/14:CU20, rskr. 2013/14:201). Med anledning av riksdagens första tillkännagivande togs det inom Regeringskansliet (Justitiedepartementet) 2013 fram en promemoria, Tvingande regler om betalningstider i näringslivet, som remitterades (Ju2013/00557). Promemorian har inte lett till några lagstiftningsåtgärder.

Näringsdepartementet beslutade i december 2015 att ge en utredare i uppdrag att göra en kartläggning av betalningstiderna i Sverige och Europa. Uppdraget redovisades i promemorian Kartläggning av betalningstider i näringslivet (N2016/07432).

Vidare togs det inom Näringsdepartementet i april 2018 fram en promemoria med förslag på införande av krav på rapportering av betalningstider (N2017/07725). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Näringsdepartementet (N2017/07725).

Efter remissbehandlingen av promemorian gav regeringen Bolagsverket och Tillväxtverket i uppdrag att utreda vissa frågor i anslutning till promemorian. Uppdraget redovisades i en rapport. Av rapporten framgick att vissa frågor, på grund av tidsbrist, inte kunnat utredas tillräckligt. Bolagsverket och Tillväxtverket gavs därför i december 2018 i uppdrag att göra en fördjupad utredning av dessa frågor. Uppdraget redovisades i rapporten Utredning av vissa frågor i anslutning till promemorian Krav på rapportering av betalningstider (N2019/01251). En sammanfattning av rapporten finns i *bilaga 4*. Rapportens lagförslag finns i *bilaga 5*. Rapporten har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 6*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Näringsdepartementet (N2019/01251).

Under beredningen har ett kompletterande yttrande inhämtats från Integritetsskyddsmyndigheten. Yttrandet finns tillgängligt i Näringsdepartementet (N2021/02414).

I denna proposition behandlas de lagförslag som lagts fram i promemorian Krav på rapportering av betalningstider och i Bolagsverkets och Tillväxtverkets rapport Utredning av vissa frågor i anslutning till promemorian Krav på rapportering av betalningstider.

I propositionen föreslås en ny lag om rapportering av betalningstider som syftar till att bryta utvecklingen mot allt längre betalningstider i näringslivet och skapa så goda förutsättningar som möjligt för mindre

Prop. 2021/22:50 svenska företag att utvecklas och växa. I och med detta anser regeringen att ovan nämnda tillkännagivanden är slutbehandlade.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 7 oktober 2021 att inhämta Lagrådets yttrande över ett lagförslag som överensstämmer med lagförslaget i denna proposition. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 7*. Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

4 Långa betalningstider orsakar problem

När företag säljer varor och tjänster till andra företag sker betalningen ofta i efterhand utifrån en betalningstid som parterna har avtalat om. Köparen får på så sätt en viss tidsfrist inom vilken betalning ska ske, dvs. en kredit. Krediter är betydelsefulla i näringslivet eftersom de förenklar betalningsadministrationen och möjliggör en mer effektiv handel. Krediter medför också att företag bättre kan förutse framtida kassaflöden.

Köpare kan inom ramen för förhandlingarna kräva längre betalningstider. En obalans i förhandlingsstyrkan mellan leverantör och köpare kan medföra att leverantören accepterar längre betalningstider än vad denne egentligen kan hantera likviditetsmässigt.

Långa betalningstider och sena betalningar, dvs. betalningar som sker efter den avtalade betalningsdagen, kan få negativa effekter. Långa betalningstider leder till försämrad likviditet för leverantörerna, vilket i sin tur ofta leder till att de får sämre möjligheter att driva och utveckla sina verksamheter liksom hinder för att växa. Det finns därför en god grund för att anta att långa betalningstider inverkar negativt på de mindre företagens konkurrensförhållanden. Därtill kan långa betalningstider ge upphov till en dominoeffekt där krav på långa betalningstider från ett företag ger upphov till motsvarande krav riktade mot det drabbade företagets leverantörer. Kartläggningar som gjorts de senaste åren av sena och långa betalningstider visar att utvecklingen går i fel riktning och att de genomsnittliga avtalade betalningstiderna i Sverige har ökat (se närmare om detta i avsnitt 6 nedan). Vidare har covid-19-pandemin i många fall haft en negativ effekt på företags likviditet.

Mot bakgrund av det som sägs ovan anser regeringen att åtgärder behöver vidtas för att bryta utvecklingen mot allt längre betalningstider och skapa så goda förutsättningar som möjligt för svenska företag att utvecklas och växa.

5 EU-direktivet om bekämpande av sena betalningar

Prop. 2021/22:50

Direktivets syfte och innehåll

Europaparlamentet och rådet antog den 16 februari 2011 direktivet (2011/7/EU) om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner (direktivet). Direktivet syftar till att bekämpa sena betalningar vid handelstransaktioner och till att främja särskilt de små och medelstora företagens konkurrenskraft. Direktivet är ett minimidirektiv, vilket innebär att medlemsstaterna får behålla eller sätta i kraft bestämmelser som är mer gynnsamma för borgenären än de bestämmelser som är nödvändiga för att följa direktivet.

Direktivet gäller för betalningar vid handelstransaktioner, vilket definieras som transaktioner mellan företag, eller mellan företag och offentliga myndigheter, som leder till leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster mot ersättning.

Bestämmelserna i direktivet innebär bl.a. att medlemsstaterna ska införa regler som garanterar att betalningsperioden, vid transaktioner mellan företag, inte får överstiga 60 dagar om inte annat uttryckligen avtalats.

Kommissionens utvärdering av direktivet

I augusti 2016 publicerade kommissionen en rapport (COM(2016) 534 final av den 26 augusti 2016) om tillämpningen av direktivet.

Resultatet av den kartläggning som kommissionen låtit genomföra visar att det är de stora företagen som kräver långa betalningstider vid förhandlingar med svagare parter. Det är också vanligt att företag väljer att avstå från att kräva dröjsmålsränta och förseningsavgift av rädsla att försämra en affärsrelation.

Kommissionen konstaterar att när det gäller den privata sektorn har det faktum att direktivet medger en viss flexibilitet vid handel mellan företag utnyttjats av ett antal större företag. De har dragit fördel av sin starkare marknadsposition och krävt oskäligen avtalsvillkor för mindre leverantörer. Mindre företag väljer att inte utöva sina rättigheter vid sena betalningar, av rädsla för att skada handelsförbindelsen. Kommissionen bedömer att denna inneboende marknadsobalans inte kan åtgärdas enbart genom lagstiftning, utan anser att den t.ex. bör angripas genom ett mer systematiskt bruk av mjuka åtgärder.

Kommissionen rekommenderar därför att direktivet bevaras i sin nuvarande form. I stället rekommenderar kommissionen medlemsstaterna att inrätta system för att övervaka vilka framsteg som görs samt att offentliggöra uppgifter om genomsnittliga betalningstider inom både den offentliga och privata sektorn. Kommissionen ser även gärna att medlemsstaterna uppmuntrar införandet av andra mjuka åtgärder som uppförandekoder, medling och incitament för punktlig betalning.

Det svenska genomförandet av direktivet och riksdagens tillkännagivanden

Direktivets bestämmelse om betalningstider genomförs genom 2 a § räntelagen (1975:635) i dess lydelse enligt SFS 2013:55. Enligt bestämmelsen ska en fordran betalas senast trettio dagar efter det att borgenären framställt krav på betalning. I ett förhållande mellan näringsidkare ska en längre betalningsperiod gälla om borgenären uttryckligen har godkänt det.

I samband med riksdagsbehandlingen av propositionen Snabbare betalningar (prop. 2012/13:36), där förslagen till lagändringar lämnades, tillkännagav riksdagen att regeringen skulle återkomma med förslag om hur de små och medelstora företagens ställning fortsatt kan stärkas avseende betalningstider, däribland med förslag till lagstiftning som inte tillåter längre betalfrister än 30 dagar i förhållanden näringsidkare emellan (bet. 2012/13:CU6, rskr. 2012/13:144). Ett motsvarande tillkännagivande beslutades av riksdagen även det påföljande året (bet. 2013/14:CU20, rskr. 2013/14:201). Med anledning av riksdagens tillkännagivanden togs det inom Justitiedepartementet 2013 fram en promemoria, Tvingande regler om betalningstider i näringslivet, med ett förslag till skärpning av lagstiftningen, som remissbehandlades.

Några remissinstanser välkomnade förslaget om tvingande regler om betalningstider och framhöll de fördelar som förslaget skulle kunna få för de företag som är drabbade av problem med mer eller mindre påtvingade långa betalningstider. Betydligt fler remissinstanser framförde dock allvarliga invändningar mot promemorians förslag att införa tvingande regler om betalningstider. De näringslivsorganisationer som motsatte sig förslaget företräder avsevärt fler företag än de remissinstanser som tillstyrkte förslaget. Organisationer som företräder små och medelstora företag återfanns i båda grupperna. Även bland de remissinstanser som inte utgörs av näringslivsorganisationer var de som redovisade sina analyser kring förslagets för- och nackdelar övervägande negativa.

Invändningarna mot förslaget tog sikte på olika aspekter. Kritiken avsåg bl.a. att förslaget begränsade avtalsfriheten på ett sätt som var direkt skadligt. Förslaget riskerade dessutom att leda till försämrad internationell konkurrenskraft för svenska företag. Vidare var en invändning som framfördes från flera remissinstanser att det kunde ifrågasättas om tvingande civilrättsliga regler om betalningstider överhuvudtaget kan leda till förbättringar för de små och medelstora företag som reglerna avser att skydda. Detta eftersom de företag som reglerna främst avser att skydda är de företag som är mest beroende av att behålla vissa kunder. Tvingande civilrättsliga regler om betalningstidens längd har nämligen inte någon direkt inverkan på näringslivets aktörer, om fördelade parter inte väljer att genomdriva sin rätt enligt dessa regler. Många mindre leverantörer anser sig emellertid inte kunna agera rättsligt mot sin motpart, eftersom de är beroende av att upprätthålla goda affärsrelationer med denne.

6.1 Kartläggningarna 2006 och 2016

Den första kartläggningen av de svenska betalningstiderna gjordes 2006 och redovisades 2007 i betänkandet *Betalningstider i näringslivet* (SOU 2007:55). Av kartläggningen framgick att betalningstiderna generellt sett inte var så långa i Sverige som i många europeiska länder. Samtidigt stod det klart att det i viss utsträckning även i Sverige förekom både långa avtalade betalningstider och betalningsförseningar.

I december 2015 gav Näringsdepartementet en utredare i uppdrag att göra en kartläggning av betalningstiderna i Sverige och Europa. Syftet var att fastställa om de lagändringar som trätt i kraft 2013 hade haft någon effekt på betalningstiderna. I uppdraget ingick bl.a. att kartlägga hur betalningstiderna ser ut i olika branscher samt att undersöka orsaken till aktuella betalningstider. I uppdraget ingick inte att lägga fram förslag på åtgärder. Uppdraget redovisades 2016 genom promemorian *Kartläggning av betalningstider i näringslivet*.

Avtalade betalningstider

Av promemorian *Kartläggning av betalningstider i näringslivet 2016* framgår att den avtalade betalningstiden i Sverige i genomsnitt är 30 dagar, vilket innebär en ökning med tre dagar i förhållande till den undersökning som gjordes 2006. Kortast avtalad betalningstid har fakturor som ställs ut till mikroföretag (28 dagar) medan längst avtalad kredittid ges till stora företag (32 dagar). Den genomsnittliga avtalade betalningstiden för kunder inom offentlig sektor är 29 dagar.

Den vanligaste avtalade betalningstiden (85 procent av betalningstiderna) överstiger inte 31 dagar. Var tionde faktura har en betalningstid mellan 32 och 59 dagar och ca 4 procent av fakturorna har en avtalad betalningstid som är 60 dagar eller mer. Denna bild överensstämmer i stort med undersökningen från 2006, även om en viss ökning av andelen fakturor som har en avtalad betalningstid som överstiger 60 dagar kan observeras.

I likhet med vad som framgår av undersökningen från 2006 varierar inte den genomsnittliga avtalade betalningstiden i någon större utsträckning beroende på branschtillhörighet eller beroende på inom vilken bransch eller sektor företaget har sin huvudsakliga försäljning.

Närmare hälften av alla företag instämmer helt eller delvis i påståendet att påtryckningar från företag i dominerande ställning medför att underleverantörer tvingas acceptera långa betalningstider. Andelen med den uppfattningen är högst bland företag verksamma inom branscherna kemi- och läkemedelsindustrin (91 procent), it-tjänster (76 procent) och livsmedelsindustrin (62 procent).

Kundernas krav på långa avtalade betalningstider påverkar framför allt företagets likviditet och lönsamhet. Mer än vart tredje mikroföretag och mer än vart fjärde småföretag uppger att de långa betalningstiderna har mycket eller ganska stor betydelse för deras möjlighet att öka antalet anställda.

Mer än hälften av de svenska företagen uppger att de känner till de lagändringar som infördes för att införliva EU-direktivet om bekämpande av sena betalningar, men det är ytterst få som anser att dessa ändringar påverkat avtalstiderna.

Sena betalningar

Enligt promemorian betalar en tredjedel av de svenska företagen en del av sina fakturor för sent och 80 procent av företagen har under det senaste året fått betalt efter fakturadatumet. Undersökningen visar dock att mikroföretagen är betydligt bättre på att betala i tid än de stora företagen. Bland mikroföretagen är det 70 procent som uppger att de betalar alla sina fakturor i tid medan motsvarande siffra för de stora företagen är 20 procent.

Av de fakturor som betalas för sent betalas mer än två tredjedelar inom nio dagar, ytterligare 17 procent inom 29 dagar och 7 procent av fakturorna betalas mer än 30 dagar för sent. Jämfört med 2006 har andelen fakturor som betalas mer än nio dagar för sent minskat från 36 procent till 25 procent.

Hälften av företagen som inte fått betalning i tid har under de senaste tolv månaderna valt att inte debitera dröjsmålsränta och ca 70 procent har valt att inte kräva förseningsavgift, överlämna skulden till ett inkassobolag eller ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten. Det finns ett tydligt samband mellan storleken på företaget och hur vanligt det är att företaget vidtagit åtgärder när en faktura inte betalats i tid. Ju större företag desto större sannolikhet att de vidtar åtgärder. Det är till exempel bara 23 procent av de stora företagen som valt att inte kräva någon dröjsmålsränta under det senaste året medan motsvarande andel för mikroföretag är 58 procent.

En delförklaring till att så få företag väljer att inte vidta åtgärder när en betalning uteblir är att det är vanligt att företagen utsätts för påtryckningar från sina kunder. Totalt sett har vart fjärde företag upplevt sådana påtryckningar. Två femtedelar av alla företag uppger också att de under det senaste året avstått från att begära förseningsavgift och dröjsmålsränta för att inte riskera att förlora en kund eller försämra en affärsrelation.

När företagen värderar effekterna av betalningsförseningarna är det tydligt att dessa inte upplevs lika negativt som effekterna av de långa avtalstiderna. Detta är naturligt eftersom långa avtalstider medför en generell senareläggning av betalningarna. Förutom likviditeten påverkar betalningsförseningarna framför allt företagens administrativa börda.

6.2 Intrums rapporter om betalningstider

Kredithanteringstjänstföretaget Intrum redovisar årligen i den internationella undersökningen European Payment Report hur betalningstiderna utvecklar sig i ett antal länder. I rapporten redovisas dels hur betalningstiderna utvecklas i Europa generellt, dels hur betalningstiderna utvecklas uppdelat på respektive land.

Enligt Intrums rapport från 2019 är den genomsnittliga avtalade betalningstiden mellan företag i Sverige 29 dagar, medan den faktiska betalningen i genomsnitt sker efter 33 dagar. Drygt hälften av de svenska företagen i undersökningen uppger att de accepterat längre betalningstider än de känt sig bekväma med.

Enligt rapporten från 2020 är den genomsnittliga avtalade betalningstiden mellan företag i Sverige 48 dagar, medan den faktiska betalningen i genomsnitt sker efter 66 dagar. Tre fjärdedelar av de svenska företagen i undersökningen uppger att de accepterat längre betalningstider än de känt sig bekväma med.

Av rapporten från 2021 framgår att den genomsnittliga avtalade betalningstiden mellan företag i Sverige är 42 dagar, medan den faktiska betalningen i genomsnitt sker efter 53 dagar. Det så kallade betalningsgapet har därmed minskat jämfört med 2020. Trots denna positiva utveckling bedömer emellertid 70 procent av de tillfrågade företagen att betalningstiderna kommer att öka under det närmaste året.

6.3 Näringslivets uppförandekod om betalningstider

I januari 2017 bjöd näringsministern in representanter för näringslivet för att diskutera alternativ till att skärpa lagstiftningen för att korta betalningstiderna. Vid mötet gavs näringslivet en tidsfrist på sex månader för att ta fram förslag på frivilliga åtgärder som kunde bryta utvecklingen mot allt längre betalningstider. Som svar på detta lanserades i juni 2018 en frivillig uppförandekod avseende betalningsvillkor med svenska små och medelstora företag i fokus och en förening för effektiva affärstransaktioner inom näringslivet bildades. Initiativtagare till föreningen var Omega, Innovationsföretagen, Fordonskomponentgruppen FKG, Svensk Industri- och Förening (Sinf) och Företagarna.

Avsikten med uppförandekoden är att förbättra betalningsvillkoren i det svenska näringslivet och fokus ligger på att försöka få de stora företagen att erbjuda leverantörer som utgörs av små och medelstora företag betalningstider som inte överstiger 30 dagar. Kodan är inte branschspecifik utan gäller näringslivet generellt. Kodan återfinns på webbplatsen www.beltider.se.

I kodan förordas kommissionens rekommendation om definition av mikroföretag samt små och medelstora företag (Europeiska kommissionens rekommendation 2003/361/EC av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag). Enligt denna definition utgörs mikroföretag samt små och medelstora företag av företag som sysselsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro eller vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro per år.

Kodan avser inköp som görs av svenska bolag från leverantörer i Sverige med undantag för offentlig upphandling. Om leverantörsbolaget är en del av en koncern räknas definitionsgränserna på koncernen och det är leverantören som ska påvisa att de faller inom definitionen. Av kodan framgår att det ska vara frivilligt att ansluta sig till kodan och att anslutna

företag individuellt förbinder sig att leva upp till den. Vidare framgår att det står varje köpande bolag fritt att, som brukligt, avtala nya priser även när avtal endast ändrats med avseende på ny betalningstid och att längre kontraktuella betalningsvillkor kan förhandlas och avtalas om leverantören accepterar en erbjuden finansieringslösning.

7 En ny lag om krav på rapportering av betalningstider

7.1 Ett rapporteringskrav införs

Regeringens förslag: Det ska införas en ny lag om skyldighet för vissa företag att rapportera uppgifter om betalningstider vid köp av varor eller tjänster. Rapporteringen ska göras till Bolagsverket.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Almega, FAR, Fordonskomponentgruppen, Företagarna, Industrins Finansförening (IFF), Installatörsföretagen, Intrum, Sveriges Ingenjörer, Småföretagarnas riksförbund, Sparbankernas Riksförbund, Srf konsulterna, Sinf, Innovationsföretagen (tidigare Svenska Teknik & Designföretagen)* och *Juridiska Fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* är positiva till förslaget om införande av ett rapporteringskrav. *AB Volvo* är positiva till att regeringen arbetar för att stärka konkurrenskraften hos små och medelstora företag i Sverige, men anser att regeringen bör avvakta effekterna av självregleringen innan lagstiftning införs och menar att ett lagkrav kan innebära att arbetet med självregleringen avstannar.

Electrolux, Finansbolagens förening, Ericsson AB och *Telia* anser att ett rapporteringskrav bör bli aktuellt först om den frivilliga koden och en uppföljning av resultatet av denna inte gett avsedd effekt.

Vattenfall förordar att fokus i stället läggs på införandet av den frivilliga uppförandekoden. *Scania* och *Skanska* anser att en förbättrad betalningskultur bäst utvecklas genom frivilliga överenskommelser och inte genom lagstiftning.

IFF anser att förslaget innehåller en alltför komplex detaljreglering och att nyttan med förslaget inte uppväger den försämrade konkurrenskraft som tillkommande administration och därmed sammanhängande kostnader ger upphov till.

Sveriges Ingenjörer är positiva till initiativ som förkortar betalningstiderna, men är tveksamma till om ett krav på rapportering av betalningstider är tillräckligt incitamentsskapande för att faktiskt minska betalningstiderna.

Electrolux anser att om ett rapporteringskrav införs så måste det följa den frivilliga kodens struktur, annars riskerar den frivilliga kodens normerande effekt att urholkas och poängen med en frivillig reglering är borta. Även *Ericsson AB* och *Svensk Handel* anser att lagförslaget bör anpassas bättre till den frivilliga uppförandekoden.

Sveriges advokatsamfund instämmer i bedömningen att allt längre betalningstider inom näringslivet är ett bekymmer, men anser att förslagen i promemorian inte löser problemet och avstyrker därför förslaget. Enligt samfundet kan förslagen uppfattas som att regeringen försöker skaffa ett beredningsunderlag för att på nytt föreslå tvingande regler om betalningstider. Samfundet anför att det under alla omständigheter inte kan anses försvarbart att ålägga företag den administrativa börda som förslagen innebär enbart för att ge regeringen underlag att kunna följa utvecklingen av betalningstiderna i näringslivet. Även *Sveriges Byggindustrier* avstyrker förslaget. Sveriges Byggindustrier anser att de positiva effekterna av förslaget är så pass begränsade och osäkra att de inte väger upp den administrativa börda som rapporteringskravet medför.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen arbetar aktivt med att åstadkomma goda förutsättningar för alla företag i Sverige att verka och utvecklas. Detta gäller inte minst för de små och medelstora företagen som tillsammans utgör en stor arbetsgivare och en viktig motor i svensk ekonomi. Entreprenörskap och företagande ska uppmuntras och ges de förutsättningar som behövs för att kunna bli framgångsrikt. Att skapa och bibehålla ett attraktivt företagsklimat är centralt för sysselsättning, produktivitet och tillväxt. Det utgör därmed grunden för en positiv utveckling i alla delar av landet. Ett attraktivt företagsklimat stärker även svenska företags internationella konkurrenskraft. Effekterna av ett väl fungerande näringsliv som verkar på en konkurrensutsatt marknad kommer också konsumenterna till del genom lägre priser, högre kvalitet på produkterna och ökade valmöjligheter.

Som utvecklas närmare i avsnitt 4 kan långa betalningstider ge negativa effekter för företagen. Dessa kan påverka företagen i flera led genom att det företag som drabbas av långa betalningstider i gengäld måste kräva långa betalningstider av sina leverantörer. Regeringen anser därför att en utveckling mot längre betalningstider är problematisk.

Riksdagen har, som framgår av avsnitt 3, tillkännagett för regeringen att den bör återkomma med förslag om hur de små och medelstora företagens ställning fortsatt kan stärkas avseende betalningstider. Med anledning av riksdagens tillkännagivande togs det inom Justitiedepartementet 2013 fram en promemoria där det föreslogs en tvingade reglering om längst 30 dagars betalningstid vid handelstransaktioner mellan näringsidkare. Efter remissbehandling av förslaget stod det dock klart att stora delar av det svenska näringslivet ställde sig mycket kritiska till detta förslag av flera olika skäl. Regeringen bedömer mot denna bakgrund att det inte är lämpligt att gå vidare med ett förslag om tvingande lagstiftning om betalningstidens längd vid avtal mellan näringsidkare. Som framgår av avsnitt 6.3 tog Näringsdepartementet 2017 initiativ till åtgärder för att få till stånd en självreglering inom näringslivet. Året därpå lanserades en frivillig uppförandekod som syftar till att förkorta betalningstider i näringslivet och att stärka de små och medelstora företagens ställning. Fokus i uppförandekoden ligger på att försöka få de stora företagen att erbjuda leverantörer som är små och medelstora företag betalningstider som inte överstiger 30 dagar. Vid lanseringen av uppförandekoden anslöt sig 34 juridiska personer. I dag är 37 juridiska personer anslutna till koden, varav 19 företag är statligt ägda.

Regeringen ser fortsatt allvarligt på att det finns företag som befinner sig i en utsatt situation gentemot sina kunder och som ser sig tvingade att acceptera långa betalningstider. Som anges ovan kan det leda till att dessa företag får en ansträngd likviditet och därigenom försämrade möjligheter att utveckla sin verksamhet, vilket är skadligt både för berörda företag och för samhället i stort. Att stärka de små och medelstora företagens ställning när det gäller betalningstider är en viktig fråga för regeringen och det finns därför skäl att överväga åtgärder på området för att uppnå detta syfte. Regeringen anser därför till skillnad från *AB Volvo*, *Electrolux* och *Telia*, att det nu krävs ytterligare åtgärder för att stärka de små och medelstora företagens konkurrenskraft. Om dessa åtgärder, eller de åtgärder som näringslivet själva vidtar, visar sig vara otillräckliga, kan det finnas anledning för regeringen att återkomma till frågan om det för vissa situationer eller vissa typer av företag bör regleras i lag vilken betalningstid som får avtalas.

Som framgår av avsnitt 6.1 har det vid två tillfällen, 2006 och 2016, genomförts särskilda kartläggningar över betalningstiderna i Sverige. Därutöver rapporterar Intrum årligen hur betalningstiderna utvecklas i ett stort antal länder (European Payment Report). Samtliga undersökningar bygger på att de tillfrågade företagen ska uppskatta hur de själva eller deras kunder sköter sina betalningar. Vid den undersökning som genomfördes 2006 och som redovisades i betänkandet *Betalningstider i näringslivet* valdes vissa av de intervjuade företagen ut och ombads kontrollera när fakturorna faktiskt betalats. Det visade sig då att företagen kraftigt hade underskattat andelen fakturor som betalats för sent. Enligt den undersökning som genomfördes 2016 inom ramen för promemorian *Kartläggning av betalningstider i näringslivet* var det till exempel två tredjedelar av de tillfrågade företagen som angav att de betalade alla sina fakturor i tid samtidigt som 80 procent av företagen angav att deras kunder under de senaste 12 månaderna betalat fakturor för sent. Detta visar att det krävs att man går från uppskattningar till kontroll av enskilda fakturor för att få en korrekt bild av vilka de faktiska betalningstiderna är.

De undersökningar som hittills gjorts säger inte heller något om vilka avtalsvillkor som enskilda företag tillämpar eller vilka företag som ofta betalar för sent, utan redovisningen avser enbart genomsnittliga betalningstider. Undersökningarna leder därför inte till att enskilda företag ges en anledning att förändra sitt beteende.

Regeringen gör mot den denna bakgrund bedömningen att det finns skäl att införa en skyldighet för vissa företag att rapportera uppgifter om betalningstider vid köp av varor eller tjänster. Därigenom kommer det att vara möjligt att följa hur betalningstiderna utvecklas år för år. Informationen kommer inte längre att baseras på uppskattningar från ett urval av företag, utan på uppgifter från redovisningssystemen i samtliga företag som omfattas av rapporteringsskyldigheten. Genom rapporteringen kommer frågan om betalningstider att ständigt hållas aktuell, vilket kommer att öka pressen på näringslivet att bryta utvecklingen mot allt längre betalningstider.

För att uppnå syftet med rapporteringskravet bör inrapporterade uppgifter göras tillgängliga för alla intresserade. När de inrapporterade uppgifterna blir tillgängliga kommer det att vara tydligt vilka företag som kräver längst betalningstider av sina leverantörer och vilka som är sämre

på att betala i tid. Tillgängliggörandet av dessa uppgifter kan därmed antas fungera som ett incitament för de företag som tillämpar längst betalningstider att självant anpassa tiderna nedåt. För leverantörer kan informationen användas vid avtalsförhandlingar med potentiella kunder. Med kunskap om vilka villkor kunden gett till andra leverantörer och hur kunden skött sina betalningar förstärks de mindre företagens förhandlingsposition. Även om införandet av rapporteringskravet kan medföra viss administrativ börda för de rapporteringsskyldiga företagen anser regeringen, till skillnad från *Sveriges advokatsamfund*, att fördelarna med införandet av rapporteringskravet väger tyngre. Se närmare om detta i avsnitt 7.2.

Regeringen bedömer att den myndighet som är bäst lämpad att ta emot uppgifterna och tillgängliggöra dem är Bolagsverket. I avsnitt 7.4 och 7.5 utvecklar regeringen hur rapporteringen till Bolagsverket bör ske och hur Bolagsverket bör hantera uppgifterna.

Bestämmelser om rapporteringsskyldigheten bör tas in i en ny lag.

7.2 Endast vissa företag bör vara rapporteringsskyldiga

Regeringens förslag: Med rapporteringsskyldiga företag avses juridiska personer som yrkesmässigt bedriver ekonomisk verksamhet och som är bildade enligt svensk rätt samt där medelantalet anställda under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till minst 250.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås att rapporteringsskyldiga företag ska vara företag där antalet anställda uppgår till minst 500.

Remissinstanserna: *Almega*, *Livsmedelsföretagen*, *Näringslivets regelrådet* och *Sparbankernas Riksförbund* är positiva till promemorians förslag. *Intrum* och *Svenska Kreditföreningen* delar bedömningen att problemen med sena betalningstider till stor del drivs av stora företags krav på små och medelstora leverantörer och att förkortade betalningstider hos de största företagen sannolikt kommer att få en positiv effekt på betalningstider längre ner i värdekedjan.

Enligt *Electrolux* innebär begränsningen till 500 anställda att flera stora koncerner med verksamhet i Sverige inte kommer att omfattas av rapporteringskravet eftersom verksamheten bedrivs genom ett flertal dotterbolag med färre än 500 anställda. *Svensk Inkasso* är positiva till att ett rapporteringskrav införs, men anser i likhet med *FAR*, *Fordonskomponentgruppen* och *Företagarna* att gränsen för rapporteringsskyldigheten bör sättas vid 250 anställda, vilket är ett av gränsvärdena för företag som är skyldiga att upprätta en hållbarhetsrapport enligt årsredovisningslagen. *Småföretagarnas riksförbund* och *Sinf* anser att en ny och inte i övrigt lagstyrd gräns på 500 anställda riskerar att skapa en begreppsförvirring och att det vore att föredra att i stället använda de gränsvärden som anges i redovisningsdirektivet.

Srf konsulterna anser att förslaget är ett steg i rätt riktning, men att förslaget sannolikt inte kommer att ge någon effekt på betalningsviljan i det svenska näringslivet eftersom det är ett begränsat antal företag som föreslås omfattas av rapporteringskravet.

Rapportens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *FAR, Företagarna, Intrum, Svensk Inkasso och Sparbankernas Riksförbund* är positiva till att förslaget omfattar företag med minst 250 anställda. Svensk Inkasso anser dock att rapporteringskyldiga företag bör vara samma som de som är skyldiga att lämna en hållbarhetsrapport i sin förvaltningsberättelse.

Även *Volvo Car Corporation, Vattenfall* och *Ericsson AB* anser att definitionen inte bara bör omfatta företagsstorlek utan även ett företags omsättning.

Småföretagarnas riksförbund anser att enbart en omsättningsrelaterad gräns vore att föredra eftersom omsättning säger mer om ekonomiska styrkeförhållanden än antal anställda.

Enligt *Electrolux* torde företag med mellan 250 och 500 anställda inte vara tillräckligt stora för att ha en sådan förhandlingsposition gentemot de något mindre att de kan utverka avsevärt längre betalningstider än vad som är vedertaget i respektive bransch. *Electrolux* anser vidare att ambitionen att hålla nere rapporteringsbördan så mycket som möjligt för så många företag som möjligt väger tyngre i detta fall. Även *Volvo Group, Finansbolagens förening* och *Skanska* är tveksamma till om företag med mellan 250 och 500 anställda kan anses ha en sådan förhandlingsposition som innebär att de kan kräva långa betalningstider och anser därför att gränsen i stället bör dras vid 500 anställda.

Vattenfall anser att för det fall en rapporteringsskyldighet införs bör rapportering tillåtas på en konsoliderad koncernnivå, dvs. en rapportering som täcker alla svenska företag som ingår i koncernen. I annat fall måste rapportering ske enskilt inom en koncern vilket kommer att medföra större administration utan större nytta. En inköpsfunktion är ofta centralt placerad och därmed det gemensamma gränssnittet mot leverantörsmarknaden även om kostnaden uppstår i enskilda bolag inom koncernen.

Statistiska centralbyrån (SCB) anser att statistiken kan bli missvisande om hänsyn inte tas till att ett företag ingår i en koncern eftersom det inte alltid är de företag som har flest anställda som är avtalspart.

Småföretagarnas riksförbund befävar att i och med att hänsyn inte tas till om ett företag ingår i en koncern kan kraven på rapportering enkelt kringgås genom bildande av ett inköpsbolag med stor omsättning, men med få anställda.

Även *Volvo Car Corporation* och *Ericsson AB* anser att ett tydligt koncernbegrepp är relevant för definitionen av rapporteringsskyldiga företag för att bolag som har få anställda men stor omsättning ska inkluderas i rapporteringsskyldigheten.

SCB föreslår att begreppet rapporteringsskyldigt företag förtydligas ytterligare så att begreppet endast omfattar företag inom näringslivet. *SCB* anser även att det bör förtydligas vilka juridiska former som omfattas av rapporteringsskyldigheten.

Undersökningen från 2016 som redovisas i promemorian Kartläggning av betalningstider i näringslivet visar att det är de stora företagen som driver utvecklingen mot längre betalningstider. Närmare hälften av alla företag i promemorians kartläggning instämmer helt eller delvis i påståendet att påtryckningar från företag i dominerande ställning medför att leverantörer tvingas acceptera långa betalningstider. Detta leder till att mindre företag, för att inte gå miste om en affär, går med på betalningstider som inte är anpassade till eller optimala för verksamheten. Kartläggningen visar även att de förändringar i lagstiftningen som infördes 2013 inte har haft någon effekt. Detta beror, enligt promemorian, till stor del på att det är vanligt att företag väljer att avstå ifrån att debitera förseningsavgift och dröjsmålsränta eftersom de inte vill riskera att försämra relationen med sina kunder.

En utgångspunkt för bedömningen av vilka företag som bör omfattas av rapporteringsskyldigheten är att avgränsningen görs genom en definition som företagen känner till. Detta kan bidra till att tolkningsproblem och osäkerhet om tillämpningen så långt möjligt undviks. En annan utgångspunkt är att skyldigheten att rapportera ska omfatta en så stor andel av de företag som drivit på utvecklingen mot längre betalningstider att lagen får tillräcklig effekt. När det gäller klassificering av företag efter storlek så används i dag flera olika definitioner.

I kommissionens rekommendation om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag omfattas ett företag som sysselsätter färre än 250 personer och har en årsomsättning som inte överstiger 50 miljoner euro alternativt en balansomslutning som inte överstiger 43 miljoner euro per år. Denna definition används också i svensk rätt för att definiera små och medelstora företag, bl.a. i konkurrensskadelagen (2016:964) och i lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster. Den ligger också till grund för avgränsningen av stora företag bl.a. i lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag. Det är även denna definition som näringslivet hänvisat till i den frivilliga uppförandekoden för att avgränsa små och medelstora leverantörsföretag.

Även kriterierna för företag som är skyldiga att lämna in en hållbarhetsrapport enligt 6 kap. 10 § årsredovisningslagen (1995:1554) som flera remissinstanser hänvisar till grundar sig på EU-regler, närmare bestämt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/95/EU av den 22 oktober 2014 om ändring av direktiv 2013/34/EU vad gäller vissa stora företags och koncerners tillhandahållande av icke-finansiell information och upplysningar om mångfaldspolicy. Även de kriterierna tar hänsyn både till sysselsättning och omsättning alternativt balansomslutning och innebär att företag som omfattas av kravet på hållbarhetsrapportering enligt årsredovisningslagen är företag som för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren överskrider minst två av följande tre gränsvärden:

1. en balansomslutning om 175 miljoner kronor
2. en nettoomsättning om 350 miljoner kronor
3. ett genomsnittligt antal anställda under räkenskapsåren om fler än 250 personer.

Flera remissinstanser föredrar att definitionen av ett rapporteringsskyldigt företag utgår från kommissionens definition eller från den definition som används för att avgöra vilka företag som ska lämna en hållbarhetsrapport. Regeringen anser emellertid att ett urvalskriterium som enbart utgår från antalet anställda har den fördelen att det är enklare att tillämpa och bidrar till en större tydlighet när det gäller vilka företag som är rapporteringsskyldiga. Uppgifter om medelantalet anställda under det senaste räkenskapsåret framgår av noterna i årsredovisningen och är därför också lättillgängliga. Därtill kommer att i kartläggningen av betalningstider som gjordes 2016 används enbart antalet anställda som ett mått på företagsstorlek och det går därför inte att dra några slutsatser när det gäller frågan om ett företags balansomslutning eller omsättning har betydelse för hur lång betalningstid som avtalas. Av samma skäl anser regeringen, till skillnad från *Småföretagarnas riksförbund*, att inte heller enbart ett företags omsättning bör vara avgörande för om företaget ska vara rapporteringsskyldigt eller inte.

Sammanfattningsvis anser regeringen därför att enbart uppgiften om antalet anställda i företaget bör vara avgörande för vilka företag som ska vara skyldiga att rapportera uppgifter om betalningstider.

Gränsen för rapporteringsskyldiga företag dras vid 250 anställda

När det så gäller frågan om var gränsen ska dras när det gäller antalet anställda är remissutfallet blandat. Ett stort antal remissinstanser är positiva till att gränsen sätts vid 250 anställda medan andra remissinstanser, däribland *Volvo Group*, *Electrolux*, *Finansbolagens förening* och *Skanska* är tveksamma till om företag med mellan 250 och 500 anställda kan anses ha en sådan förhandlingsposition att de kan kräva långa betalningstider. Ett antal remissinstanser lyfter också fram att det är angeläget att hålla nere rapporteringsbördan så mycket som möjligt för så många företag som möjligt.

Inom ramen för Bolagsverkets och Tillväxtverkets rapport genomfördes en undersökning av vilken påverkan ett krav på rapportering av betalningstider kan förväntas ha på företag som omfattas av rapporteringsskyldigheten. I undersökningen gjordes en jämförelse mellan två alternativa gränsdragningar, företag med 250 anställda eller fler, och företag med 500 anställda eller fler. Enligt undersökningen riskerar man med en gräns som sätts vid 500 anställda eller fler att inte fånga upp en stor andel av de företag som har höga nivåer av leverantörsskulder. Inom exempelvis byggindustrin och verksamheter inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik är leverantörsskulden som andel av företagets omsättning som högst för företag i storleken 250–299 anställda. Enligt undersökningen skulle därför en gränsdragning vid 250 anställda troligen få större genomslagskraft än om gränsen dras vid 500 anställda. Rapporteringsskyldigheten skulle enligt en uppskattning då omfatta 1 783 företag, jämfört med omkring 1 000 företag som är fallet vid en gräns om minst 500 anställda.

Som regeringen framhåller ovan är det angeläget att utvecklingen mot allt längre betalningstider bryts och att rapporteringskravet får så stor genomslagskraft som möjligt. Ett rapporteringskrav kommer visserligen som flera remissinstanser påpekar att medföra viss ökad administrativ

börda för de rapporteringsskyldiga företagen. Regeringen anser dock, i likhet med flera andra remissinstanser, att intresset av att förslaget får så stor genomslagskraft som möjligt väger tyngre än den ökade administrativa börda det medför för berörda företag. Mot den nu angivna bakgrunden anser regeringen att gränsen för vilka företag som ska omfattas av rapporteringsskyldigheten bör dras vid 250 anställda.

Inrapporteringen av uppgifter kommer att medföra administrativa kostnader för de rapporteringsskyldiga företagen. Det bör därför byggas in en tröghet i systemet för att undvika att ett enskilt företag som ligger nära gränsvärdet alltför ofta ska gå från att omfattas av rapporteringsskyldigheten till att inte omfattas, och tvärtom. Företag bör därför endast vara skyldiga att rapportera in sina betalningstider om medelantalet anställda uppgått till 250 under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren. Eftersom uppgiften om medelantalet anställda ska ingå i årsredovisningen medför det inte någon ökad administrativ börda för företagen att ta fram dessa uppgifter för att kunna avgöra om de omfattas av rapporteringsskyldigheten eller inte.

Redovisning av betalningstider för företag som ingår i en koncern

Några remissinstanser har synpunkter när det gäller hur redovisningen av betalningstider bör ske när bolag ingår i en koncern. *SCB* menar att statistiken kan bli missvisande om hänsyn inte tas till att ett företag ingår i en koncern eftersom det inte alltid är de företag som har flest anställda som är avtalspart. *Småföretagarnas riksförbund* befarar att rapporteringskravet kan kringgås av företag som ingår i koncerner genom bildandet av ett inköpsbolag med få anställda.

Regeringen konstaterar att det för att minska de risker som remissinstanserna pekar på i denna del sannolikt skulle behövas en ordning som innebär att ett moderbolag alltid måste redovisa betalningstider för samtliga dotterbolag. Enligt regeringens mening finns det en risk för att en sådan ordning skulle medföra betydande omkostnader för bolagen och i vissa fall innebära att små företag måste lägga resurser på att ta fram informationen åt moderbolaget. Detta gäller speciellt i koncerner där de ingående företagen inte använder samma redovisningssystem.

Även *Vattenfall* har synpunkter i fråga om redovisningen från koncernbolag och pekar på att om rapportering ska ske enskilt från varje företag inom en koncern kommer det medföra större administration utan motsvarande nytta. Bolaget anser därför att det bör vara möjligt med en rapportering som täcker alla inköp från svenska företag som ingår i en och samma koncern.

När det gäller frågan om rapportering bör tillåtas på konsoliderad koncernnivå, dvs. genom en samlad rapportering av en koncerns inköp, konstaterar regeringen att en sådan rapporteringsskyldighet skulle kunna leda till en otydlighet i fråga om vilka företag som tillämpar längst betalningstider. En sådan ordning skulle därmed kunna leda till en risk för att ett av syftena med den föreslagna lagstiftningen inte uppnås. En sådan ordning kan knappast heller innebära någon fördel för de koncerner där de ingående företagen inte använder samma redovisningssystem.

Regeringen gör mot bakgrund av det anförda, och i likhet med promemorian, bedömningen att företag med minst 250 anställda bör

rapportera sina betalningstider var för sig. Huruvida dessa företag är moderbolag eller dotterbolag i en koncern ska således sakna betydelse när det gäller att fastställa om de omfattas av rapporteringsskyldigheten. Regeringen anser att fördelarna med ett rapporteringssystem som är enkelt och inte utgör en alltför stor administrativ börda för företagen väger tyngre än att ta hänsyn till om ett företag ingår i en koncern vid avgörandet om det ska omfattas av rapporteringsskyldigheten. Av samma anledning anser regeringen, till skillnad från *SCB*, att det inte bör införas någon särreglering för företag som ingår i kommissionärsförhållanden.

Endast företag inom näringslivet som är bildade enligt svensk rätt

När det gäller uttrycket företag delar regeringen *SCB:s* bedömning att det bör tydliggöras att det endast är företag inom näringslivet som omfattas av rapporteringsskyldigheten. Det bör därför framgå av lagen att med rapporteringsskyldiga företag avses juridiska personer som yrkesmässigt bedriver ekonomisk verksamhet.

Regeringen anser vidare att enbart företag som är bildade enligt svensk rätt ska vara skyldiga att rapportera uppgifter om betalningstider. Skälet till detta är att regeringen inte vill bidra till en situation där utländska företag tvingas ta fram olika rapporter för olika marknader. Som framgår av avsnitt 5 har kommissionen rekommenderat medlemsstaterna att vidta nationella åtgärder för att följa hur betalningstiderna utvecklas inom respektive land.

7.3 Rapporteringsperiod och intervall

Regeringens förslag: Rapporteringen ska ske en gång per år och avse fakturor som har betalats under perioden från och med den 1 juli till och med den 30 juni följande kalenderår. Rapporten ska lämnas senast den 30 september.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås att rapporten ska vara den ansvariga myndigheten till handa senast den 31 augusti.

Remissinstanserna: *Skanska* anser att rapportering ska ske senast den 30 september i stället för den 31 augusti eftersom en stor del av den tid då rapporten ska sammanställas annars infaller under semestertid. Ingen av de övriga remissinstanserna har några synpunkter på förslaget i denna del.

Rapportens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Almega* och *Innovationsföretagen* anser att det är rimligt att rapporteringen sker en gång per år. Enligt *Almega* är det viktigt att det är enkelt att rapportera och eftersom företagen har olika räkenskapsår bör det vara möjligt för företagen att välja när på året som rapporten ska överlämnas till myndigheten. Även *Svensk Handel* föredrar att rapporteringsperioden följer räkenskapsåret och anser att inrapporteringen till Bolagsverket bör ske inom en rimlig tid därefter eftersom detta minskar den administrativa bördan betydligt. *Intrum* och *Svensk Inkasso* anser att rapporteringen bör kopplas till års- och hållbarhetsrapporteringen och att rapporteringstidpunkten bör vara

flexibel. Svensk Inkasso lyfter fram att rapporteringen bör ske på ett sådant sätt att det är lätt för företagen att bilda sig en uppfattning om betalningstider innan en kredit lämnas eller ett leveransavtal träffas med ett bolag som omfattas av rapporteringsskyldighet.

Skälen för regeringens förslag: Enligt regeringens mening bör syftet med rapporteringen vara avgörande för hur ofta ett företag ska rapportera. Avsikten med att göra de inrapporterade uppgifterna tillgängliga är att skapa incitament för de företag som tillämpar längst betalningstider att förkorta betalningstiderna. Regeringen gör bedömningen att det är tillräckligt att rapporteringen sker en gång per år för att det syftet ska kunna uppnås.

Uppgifter om betalningstider kan även användas av leverantörer som vill skaffa information om hur en potentiell kund sköter sina betalningar. För detta syfte är det viktigt att uppgifterna är aktuella.

Även om leverantörer kan ha nytta av att få tillgång till aktuell information om hur en potentiell kund sköter sina betalningar får detta ses som en positiv bieffekt av det verkliga syftet med att införa ett rapporteringskrav. Leverantörernas behov av aktuell information utgör därför inte ett tillräckligt tungt vägande skäl för att motivera den ökade administrativa börda som ett krav att rapportera flera gånger per år skulle innebära för företagen. Regeringen anser därför att rapporteringen bör ske en gång per år.

Det är enligt regeringens mening angeläget att utvecklingen av betalningstiderna får den uppmärksamhet som krävs för att öka pressen på företagen att förkorta sina betalningstider. Den chansen ökar om alla företag redovisar sina uppgifter vid samma tidpunkt. En rapportering som sker vid en och samma tidpunkt innebär också – till skillnad från ett rapporteringskrav som är kopplat till räkenskapsåret – att det blir enkelt att följa hur betalningstiderna utvecklar sig år för år eftersom rapporteringen avser fakturor som betalas under samma rapporteringsperiod. Mot bakgrund av detta gör regeringen bedömningen att rapporteringsperioden bör vara densamma för samtliga företag. Rapporteringsperioden bör sträcka sig från och med den 1 juli till och med den 30 juni följande kalenderår.

Det är viktigt att de rapporteringsskyldiga företagen har tillräckligt med tid på sig för att efter rapporteringsperiodens slut sammanställa informationen som ska rapporteras. Regeringen delar rapportens bedömning att rapporteringstidpunkten bör vara den 30 september varje år. Därmed har företagen tre månader på sig att sammanställa informationen efter rapporteringsperiodens slut.

7.4 Rapporteringens omfattning

Regeringens förslag: Underlaget för rapporteringen ska utgöras av det rapporteringsskyldiga företagets inköp av varor och tjänster från företag med färre än 250 anställda som bedriver verksamhet i Sverige.

Med företag som bedriver verksamhet i Sverige avses fysiska eller juridiska personer som yrkesmässigt bedriver ekonomisk verksamhet och som ingår i SCB:s allmänna företagsregister.

De uppgifter som ska rapporteras är den genomsnittliga avtalade betalningstiden, den genomsnittliga faktiska betalningstiden och den andel fakturor som har betalats efter utgången av avtalad betalningstid.

Uppgifter som avser köp från ett företag inom samma koncern ska dock inte rapporteras.

Uppgifterna ska avse fakturor som har betalats under den senaste rapporteringsperioden.

Uppgifterna ska redovisas uppdelat på storlekskategorierna

1. företag som har 0–9 anställda,
2. företag som har 10–49 anställda, och
3. företag som har 50–249 anställda.

Uppgifter om köp där avtal om omvänd factoring har träffats ska redovisas separat. Med betalningstid avses vid sådana köp tiden för köparens betalning till finansbolaget.

Regeringens bedömning: Bolagsverket bör förse ett rapporterings-skyldigt företag med de uppgifter som företaget behöver för att kunna avgöra vilka av dess leverantörer som är företag som är verksamma i Sverige samt för att kunna dela in sina leverantörer i de olika storlekskategorierna.

Det bör i en förordning tas in närmare föreskrifter om rapporteringsskyldigheten.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. I promemorian föreslås inte något undantag för koncerninterna köp. Promemorian innehåller inte något förtydligande om att det i fråga om betalningstid vid avtal om omvänd factoring är köparens betalningstid som avses. Promemorian innehåller inte heller någon definition av faktisk betalningstid och avtalad betalningstid. Slutligen föreslås i promemorian att det i lagen ska tas in ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om omfattningen av rapporteringsskyldigheten.

Remissinstanserna: *Electrolux*, *Telia* och *Volvo Group* anser att EU:s kriterier för små och medelstora företag bör användas för att definiera de företag som ska omfattas av rapporteringen. Det gör även *Skanska*, som menar att definitionerna i en eventuell lagstiftning bör stämma överens med definitionerna i den frivilliga uppförandekoden.

Almega anser att rapporteringskravet inte bör ta hänsyn till leverantörens storlek eftersom alla företag som får vänta länge på betalning drabbas av detta. Även *Installatörsföretagen* anser att rapportering bör ske för alla leverantörer, oavsett storlek. Det gör även *Företagarna*, som samtidigt anser att det är viktigt att de inrapporterade uppgifterna redovisas fördelade på olika storlekskategorier, liksom *Småföretagarnas riksförbund*, som dock anser att rapporteringen bör begränsas till tre kategorier enligt kommissionens rekommendation om SME-definition, dvs. små, medelstora och stora.

Ericsson AB anser däremot att uppdelningen av rapporteringen på storlekskategori bör tas bort och att det är tillräckligt om rapporteringen gäller företag som har färre än 250 anställda. På så sätt skulle administreringen kring rapporteringen kunna förenklas.

Volvo Group anser att eftersom den föreslagna definitionen av små och medelstora företag baseras enbart på antalet anställda medför det bl.a. att

företag med hög omsättning men med relativt få anställda kommer att ingå i gruppen som förväntas erhålla betalningstider på 30 dagar, trots att en längre betalningstid gentemot dessa företag i många fall kan vara motiverad.

Electrolux, Ericsson AB, Vattenfall och Volvo Car Corporation befarar att förslaget om att rapporteringsskyldigheten ska avse den genomsnittliga faktiska betalningstiden kan ge incitament att förkorta betalningstiderna för enbart några få större leverantörer i stället för att fokusera på de mindre leverantörerna, som oftast har ett större behov av kortare betalningstider. Dessa remissinstanser, samt även *AB Volvo*, anser därför att det vore bättre att rapportera hur stor andel av de små och medelstora leverantörerna som har upp till 30 dagars betalningstid. Även *Scania* anser att rapporteringen bör avse hur stor andel av företagen som får 30 dagars betalningstid eftersom en mätning av genomsnittlig betalningstid innebär ökat administrativt arbete med rapporteringen.

Ericsson AB anser att det bör klargöras vad som avses med betalningstiden. Enligt *Ericsson AB* bör dagen för när köpande bolag betalat genom överföring till leverantörens bankkonto eller på annat sätt möjliggjort betalning till leverantören anges som sluttidpunkt. Detta eftersom köparen endast känner till när betalningsuppdraget lämnas till banken. Mot bakgrund av detta anser *Ericsson AB* även att avtal om omvärd factoring inte kan omfattas av rapporteringskravet vare sig när det gäller den faktiska betalningstiden eller när det gäller andelen fakturor som betalats efter den avtalade betalningstiden. Rapporteringskravet när det gäller andelen fakturor som betalats efter avtalad betalningstid bör därför enligt *Ericsson AB* avse enbart sådana betalningar som köparen säkert vet har gjorts efter utgången av avtalad betalningstid. Även *Vattenfall* påtalar att det som i promemorian beskrivs som ”omvärd factoring” inte kommer att kunna rapporteras som beskrivet eftersom köparen endast känner till när betalning till banken ska ske och när betalningen är genomförd. *Vattenfall* anser därför att rapportering i denna del helt bör tas bort, alternativt att endast avtalad betalningstid från banken till leverantören anges. Även *Svensk Handel* anser att det blir en utmaning att rapportera omvärd factoring. *Volvo Car Corporation* anser att företag som kontrakterats med finansiella lösningar som supply chain financing bör ingå i rapporteringen och då med den faktiska betalningstiden. *Företagarna, Installatörsföretagen, Innovationsföretagen* och *Sinf* anser att företag ska lämna information om huruvida de använder factoringlösningar eller andra finansieringslösningar och om någon avgift tas ut för detta. *Företagarna* och *Sinf* anser vidare att redovisningen bör inkludera huruvida företagen tar ut en avgift för möjligheten att vara med på en leverantörslista.

FAR anser att det är svårt att avgöra om syftet med rapporteringskravet kommer att uppnås i och med det begränsade innehåll som rapporteringen föreslås få, men anser att det är rimligt att inte inledningsvis kräva alltför mycket av rapportens innehåll.

Företagarna och *Intrum* anser att det utöver den föreslagna rapporteringen även bör införas krav på rapportering av längsta avtalade betalningstid och betalningstider i standardavtal.

Installatörsföretagen anser att rapporteringen ska avse avtalstid i standardavtal, avtalad betalningstid och faktisk betalningstid.

Bolagsverket, Almega, Företagarna, Installatörsföretagen och *Innovationsföretagen* anser att för att inte riskera att svenska leverantörer får en konkurrensnackdel gentemot utländska företag bör rapporteringskravet avse köp där leveransen sker i Sverige. Företagarna och *Innovationsföretagen* anser vidare att om ett företag anlitar en mellanhand eller en extern inköpsorganisation så ska det företags betalningstider ingå i rapporteringsskyldigheten.

Skanska anser att det bör övervägas om rapporteringen ska baseras på belopp i stället för på antal fakturor eftersom antalet fakturor som ska ingå i rapporteringen kommer att vara så stort att det inte kommer vara möjligt att göra en individuell bedömning av den avtalade betalningstiden. *Skanska* påtalar också att det även kan vara svårt att särskilja dröjsmålsfakturor maskinellt. *Ericsson AB* anser att rapporteringsskyldigheten bör begränsas till att avse transaktioner som överstiger 250 000 kronor. *SCB* påpekar att en faktura med ett stort belopp och med lång betalningstid kan ha avgörande påverkan för ett litet företag, men kan drunkna i en stor mängd av fakturor med små belopp och korta betalningstider och att en analys av betalningstid utan hänsyn taget till fakturabeloppet därför kan bli missvisande. Enligt *SCB* skulle rapportering enligt storleksintervall på fakturabelopp kunna vara ett alternativ som möjliggör värdering av de stora företagens påverkan på sina leverantörer.

Sinf anser att en rapportering av enbart medelvärden inte kommer att stävja problematiken med långa betalningstider och påvisa det som rapporteringen har för avsikt att synliggöra. Enligt *Sinf* bör därför den övre kvartilen eller den övre tiondelen av normalfördelningskurvan synliggöras särskilt. Även *Företagarna, Innovationsföretagen* och *Installationsföretagen* anser att rapporteringskravet bör utökas till att även avse betalningstider för den övre tiondelen av normalfördelningskurvan.

Telia anser att om rapporteringskravet införs bör kravet på rapportering av genomsnittlig avtalad betalningstid tas bort eftersom en sådan rapportering skulle innebära omfattande konsekvenser för företagens it-utveckling och väsentligt större kostnader än vad som föreslagits i promemorian.

Vattenfall anser att direkt felaktiga fakturor kommer ingå i statistiken eftersom tvistiga fakturor föreslås ingå.

Enligt *AB Volvo* innebär förslaget om att de inrapporterade uppgifterna ska publiceras och vara sökbara att en sådan lista kommer att innehålla konkurrenskänslig information samt att listan kommer att ge en missvisande bild av hela avtalet eftersom den inte innehåller alla parametrar såsom t.ex. leveranstider och pris. Även *IFF* har synpunkter på att rapporteringen kan komma att närma sig konkurrenskänslig eller företagshemlig information om det blir fråga om få företag i en kategori. Enligt *IFF* kan rapporteringen i dessa fall komma att omfatta information som annars bedöms som företagshemligheter eller för vilken avtalad sekretess kan gälla.

Almega anser att den föreslagna lagstiftningen bör kompletteras med ett krav på att fakturabelopp som understiger direktupphandlingsgränsen enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling alltid ska betalas senast 30 dagar efter det att köparen framställt krav på betalning och att kravet ska sanktioneras med böter.

Ett stort antal remissinstanser har synpunkter när det gäller tillämpningen på företag som ingår i en koncern. *Scania* är tveksamt till att mindre dotterbolag i stora koncerner inkluderas i ett eventuellt regelverk. *Volvo Car Corporation* anser att hänsyn bör tas till koncernbegreppet vid definitionen av små och medelstora företag. Det gör även *Telia* som anser att det är besvärande att företag som har få anställda samtidigt som de ingår i koncerner med en hög omsättning omfattas av definitionen för små och medelstora företag. *Vattenfall* menar att det är olyckligt att det sätt på vilket en leverantör som ingår i en koncern väljer att strukturera sin organisation påverkar i vilken utsträckning denne omfattas av rapporteringen. Även *AB Volvo* och *Skanska* anser att rapporteringen bör grunda sig på antalet anställda i hela koncernen och att rapportering bör ske en gång per koncern, inte bolag för bolag i en koncernstruktur. Även *Svensk Handel* och *ICA gruppen* lyfter fram att den föreslagna avgränsningen inte tar hänsyn till koncernbegreppet, vilket innebär att även stora internationella koncerner med enbart ett försäljningskontor i Sverige kommer att omfattas av förslaget. Enligt *Svensk Handel* och *ICA gruppen* strider detta mot intentionen både enligt den frivilliga uppförandekoden och lagförslaget.

Skanska, *Svensk Handel* och *SCB* anser vidare att betalningar mellan företag inom en koncern bör undantas från rapporteringsskyldigheten.

Några remissinstanser har synpunkter på det föreslagna bemyndigandet. *Ericsson AB* anser att det i lagen bör skapas tillräcklig klarhet i vad rapporteringsplikten omfattar eftersom det krävs förutsebarhet och tydlighet för att de rapporteringsskyldiga företagen ska kunna planera och organisera sin verksamhet. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* föreslår att bemyndigandet omformuleras så att det tydligare framgår att kretsen av uppgifter som omfattas av rapporteringsskyldigheten inte efter delegation kan utökas genom ytterligare föreskrifter.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Utgångspunkten för förslagen är att rapporteringsskyldigheten inte ska vara mer omfattande än vad som är nödvändigt för att syftet med rapporteringen uppnås.

Som framgår av avsnitt 7.1 föreslår regeringen att rapporteringsskyldigheten endast ska gälla uppgifter om betalningstider vid köp av varor eller tjänster. Det är just i rollen som köpare som de större företagen kan använda sin starka förhandlingsposition för att kräva långa betalningstider.

Ett syfte med rapporteringsskyldigheten är att kunna mäta hur betalningstiderna utvecklas i Sverige. Om rapporteringsunderlaget även innefattar fakturor från företag som inte bedriver verksamhet i Sverige kommer statistiken att bli missvisande. Regeringen anser därför, till skillnad från *Almega*, *Företagarna*, *Installatörsföretagen* och *Innovationsföretagen*, att rapporteringen endast ska avse företag som bedriver verksamhet i Sverige.

Uppgifter om företag som bedriver verksamhet i Sverige finns i det allmänna företagsregistret som förs av *SCB* i enlighet med förordningen (1984:692) om det allmänna företagsregistret. I registret ingår samtliga juridiska personer som tilldelats ett organisationsnummer, vissa fysiska personer samt vissa dödsbon. De fysiska personer som ingår är de som har inregistrerad firma, är arbetsgivare, är momsregistrerade eller F-

skatteregistrerade samt utländska fysiska personer som inte är bosatta i Sverige men som bedriver näringsverksamhet här. Även utländska juridiska personer kan tilldelas ett organisationsnummer. Det sker t.ex. när en utländsk juridisk person begär ett godkännande för F-skatt för att utföra ett uppdrag i Sverige. Även filialer till utländska juridiska personer tilldelas ett organisationsnummer. De utländska företag som ingår i registret är därmed sådana som bedriver verksamhet i Sverige. Genom att avgränsa rapporteringsunderlaget till fakturor från företag som finns med i SCB:s allmänna företagsregister kommer statistiken att visa hur betalningstiderna i Sverige utvecklas.

Det allmänna företagsregistret omfattar inte bara näringsidkare utan även t.ex. myndigheter. För att det ska vara tydligt att rapporteringsunderlaget enbart omfattar fakturor från näringsidkare bör det anges i lagen att med företag avses fysiska eller juridiska personer som yrkesmässigt bedriver ekonomisk verksamhet.

Det övergripande syftet med den föreslagna rapporteringsskyldigheten är att komma till rätta med de allt längre betalningstider som drabbar små och medelstora företag. Regeringen anser därför, till skillnad från *Företagarna* och *Småföretagarnas riksförbund*, att rapporteringen endast bör omfatta betalningstider mellan rapporteringsskyldiga företag och dess leverantörer som har färre än 250 anställda. På så sätt blir det tydligt att fokus är på de små och medelstora företagen.

Rapporteringskravets syfte bör även styra vilka uppgifter som ska rapporteras in. Eftersom rapporteringens övergripande syfte är att komma till rätta med långa avtalstider och försenade betalningar anser regeringen, till skillnad från bl.a. *Företagarna* och *Intrum*, att det är tillräckligt om de rapporteringsskyldiga företagen lämnar uppgift om genomsnittlig avtalad betalningstid, genomsnittlig faktisk betalningstid samt andelen fakturor som betalats för sent. Med hjälp av dessa uppgifter är det möjligt att följa hur betalningstiderna utvecklas samtidigt som det skapas ett incitament för de företag som tillämpar längst betalningstider och som betalar sent att ändra sitt beteende. Det finns därmed enligt regeringens mening inte skäl att kräva att företagen specificerar uppgifterna ytterligare så att de t.ex. även omfattar uppgifter om den övre tiondelen av normalfördelningskurvan som några av remissinstanserna föreslår. Ett sådant krav skulle dessutom ytterligare öka den administrativa bördan som rapporteringsskyldigheten medför. Genom att begränsa kraven till att endast omfatta statistik, och inte kräva information om exempelvis standardavtal som *Innovationsföretagen* förespråkar, förbättras även möjligheterna att skapa ett helt automatiserat uppgiftslämnande, vilket underlättar för de rapporteringsskyldiga företagen. Därtill kommer betalningstider som följer av standardavtalen ändå återspeglas i de genomsnittliga avtalade betalningstiderna.

Ericsson AB har efterfrågat en gränsdragning som gäller fakturabelopp. Regeringen konstaterar att ett sådant krav skulle innebära ökad administration för de rapporteringsskyldiga företagen. Därtill kommer att inte heller när det gäller fakturabelopp finns något underlag som visar hur stor betydelse ett fakturabelopp har för ett företags möjlighet att förlänga betalningstiden.

Flera remissinstanser är kritiska till att avtal om s.k. omvänd factoring omfattas av rapporteringsskyldigheten eller efterlyser ett klagoröande av

vilka uppgifter som ska rapporteras i fråga om sådana avtal. Vid omvänd factoring erbjuder en köpare sina leverantörer att via ett finansbolag få betalt så snart köparen godkänt fakturan. På förfallodagen betalar sedan köparen fakturan direkt till finansbolaget. Vid omvänd factoring är det vanligt med längre avtalade betalningstider, men i praktiken är den betalningstid som följer av avtalet den tid köparen har på sig att betala till finansbolaget och inte den tid leverantören måste vänta på att få betalt för den vara eller tjänst denne har levererat. Detta innebär att det vid omvänd factoring vanligtvis är så att den avtalade betalningstiden är betydligt längre än den tid som leverantören får vänta på sin ersättning. I rapporteringshänseende kan denna typ av avtal hanteras på två sätt. Beräkningen av den faktiska betalningstiden kan antingen utgå från den tidpunkt då det köpande företaget betalar finansbolaget eller den tidpunkt då finansbolaget betalar leverantören. Oavsett vilket alternativ som väljs leder dock förekomsten av omvänd factoring till att den totala statistiken blir svårtolkad och därmed kan ifrågasättas. Bland de rapporterings-skyldiga företagen kommer det att finnas företag som erbjuder omvänd factoring och sådana som inte gör det. Vidare kommer ett och samma företag att ha både leverantörer som erbjuds omvänd factoring och leverantörer som av olika anledningar inte kvalificerar sig. Om allt redovisas som ett genomsnitt kommer det därför att bli svårt att göra jämförelser mellan företag och att dra slutsatser om vilka betalningstider ett enskilt företag faktiskt erbjuder.

För att syftet med rapporteringskyldigheten ska uppnås är det centralt att statistiken inte kan ifrågasättas. Det bör därför krävas att de företag som erbjuder vissa av sina leverantörer omvänd factoring redovisar genomsnittlig avtalad och faktisk betalningstid samt andel försenade betalningar uppdelat på avtal för vilka omvänd factoring gäller och på avtal för vilka omvänd factoring inte gäller.

För att statistiken inte ska riskera att bli missvisande krävs det även, som *Ericsson AB* och *Vattenfall* efterlyser, ett förtydligande i fråga om hur den faktiska betalningstiden ska beräknas vid köp där omvänd factoring används. Regeringen anser att rapporteringen i denna del bör avse köparens betalningstid, dvs. den tid som köparen betalar banken. Därigenom omfattas endast uppgifter som de rapporteringsskyldiga företagen själva har kännedom om, vilket underlättar rapporteringen. Därtill kommer statistiken i denna del att avspegla de köpande företagens betalningstider och inte bankernas. En bestämmelse om detta bör tas in i lagen.

Regeringen anser, till skillnad från *Vattenfall*, att fakturor som är eller har varit föremål för tvist inte bör undantas från rapporteringsunderlaget. Ett sådant undantag förutsätter att staten definierar vad som anses utgöra en omtvistad faktura. Även om det är möjligt att ta fram en sådan definition skulle det vara förknippat med stora svårigheter att verifiera att en enskild faktura verkligen är omtvistad. Ett sådant undantag skulle också kunna leda till en risk för att företag klassas försenade fakturor som omtvistade för att förbättra statistiken. Eftersom rapporteringen ska avse fakturor som har betalats under rapporteringsperioden kommer redovisningen endast avse betalda fakturor. Tvistiga fakturor kommer därmed tas med vid beräkningen av andelen försenade betalningar och den genomsnittliga faktiska betalningstiden.

Eftersom de mindre företagen inte har samma möjligheter att få extern finansiering är det viktigt att verka för att de allra minsta företagen får de bästa betalningsvillkoren. Det är därför angeläget att det framgår av statistiken om ett företag väljer att förkorta betalningstiderna till sina mindre leverantörer, men bibehålla dem till sina större. Detta gäller speciellt för företag som erbjuder sina större leverantörer omvänd factoring. Regeringen instämmer därför, till skillnad från *Ericsson AB*, i promemorians bedömning att företagen bör redovisa betalningstider för tre storlekskategorier, företag som har 0–9, 10–49 respektive 50–249 anställda. I den förstnämnda kategorin ingår även företag utan några anställda.

Regeringen anser att det inte, som *AB Volvo* och *IFF* befarar, finns risk för att rapporteringen kan komma att närma sig konkurrens känslig eller företagshemlig information hos företag. Registret kommer visserligen att innehålla namnen på de rapporteringsskyldiga företagen, men av statistiken kommer det endast att framgå hur betalningstiderna utvecklar sig för olika storlekskategorier och det kommer t.ex. inte framgå vilka företag som ingår i respektive storlekskategori, se vidare om detta i avsnitt 7.5.1.

För att rapporteringskravet inte ska bli alltför betungande för de rapporteringsskyldiga företagen krävs att det enkelt kan avgöras vilken kategori en leverantör tillhör. Regeringen anser i likhet med promemorian att det vore orimligt att begära att de rapporteringsskyldiga företagen var för sig ska bedöma vilken storlekskategori en viss leverantör tillhör samt om de är verksamma i Sverige. Bolagsverket bör därför förse de rapporteringsskyldiga företagen med de uppgifter som de behöver för att kunna fastställa vilka av deras leverantörer som är företag som är verksamma i Sverige samt till vilken storlekskategori en leverantör tillhör. Bestämmelser om detta behöver inte, vilket föreslås i promemorian, tas in i lagen utan frågan kan med stöd av regeringens restkompetens regleras i en förordning.

Uppgift om antalet anställda kan Bolagsverket hämta från SCB:s allmänna företagsregister som innehåller en rad uppgifter om samtliga företag som är verksamma i Sverige.

Av 25 § förordningen om det allmänna företagsregistret framgår att SCB:s arbete med registret ska finansieras via avgifter. Bolagsverket kommer därför att behöva ersätta SCB för att få tillgång till uppgifterna om storlekskategori.

Flera remissinstanser anser att hänsyn bör tas till om ett företag ingår i en koncern när det gäller att avgöra om företaget ska ingå i rapporteringen. I enlighet med vad som redogörs för ovan är det Bolagsverket som ska förse de rapporteringsskyldiga företagen med de uppgifter som behövs för att de ska kunna avgöra om en leverantör omfattas av rapporteringen samt dela upp leverantörerna i respektive storlekskategori. När det gäller företag som ingår i koncerner förekommer det, som *ICA gruppen* framhåller, att stora internationella koncerner endast har ett mindre försäljningskontor i Sverige. För att utforma ett rapporteringskrav på så sätt att antalet anställda i samtliga företag som ingår i en koncern ska beaktas vid avgörande av om ett företag ska ingå i rapporteringen krävs det också att Bolagsverket kan förse de rapporteringsskyldiga företagen med de uppgifter som behövs för att avgöra om leverantören ska ingå i rapporteringen, och i så fall i vilken

kategori. De uppgifter om antalet anställda som finns i det allmänna företagsregistret avser dock endast enskilda företag. Därtill innehåller det allmänna företagsregistret endast uppgifter om företag som är verksamma i Sverige. Som redogörs för ovan krävs det att det enkelt ska kunna avgöras till vilken storlekskategori en leverantör hör för att rapporterings-skyldigheten inte ska bli alltför betungande. Regeringen anser därför att, vid bedömningen av om ett företag ska ingå i rapporteringen, hänsyn inte bör tas till om företaget ingår i en koncern. I enlighet med vad som anges i avsnitt 9.7 bör dock den föreslagna lagen följas upp och utvärderas när den varit i kraft en tid.

Flera remissinstanser anser vidare att köp som sker mellan företag som ingår i samma koncern inte bör omfattas av rapporteringsskyldigheten. Det övergripande syftet med rapporteringen är att förbättra likviditeten i företag med färre än 250 anställda. För att uppnå detta syfte bedömer regeringen att det inte är nödvändigt att inkludera köp av varor och tjänster som sker mellan företag som ingår i samma koncern, utan att det är tillräckligt att redovisa köp som sker mellan oberoende parter. Regeringen delar därför *SCB, Skanska, Svensk Handel* och *ICA gruppens* bedömning att koncerninterna köp inte bör omfattas av rapporteringsskyldigheten. En bestämmelse om detta bör tas in i lagen.

Regeringen anser i likhet med *Ericsson AB* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* att det bör framgå av lagen vad som ingår i uppgiftsskyldigheten. Det kan dock finnas behov av föreskrifter som preciserar vilka uppgifter som ska lämnas eller som, vilket *Ericsson AB* efterfrågar, anger hur beräkningen av genomsnittlig faktisk betalningstid ska ske i fråga om olika avtalstyper. Sådana bestämmelser kräver inte stöd i lag utan kan tas in i en förordning som verkställighetsföreskrifter.

När det gäller det *Almega* har framfört om att det bör införas ett krav på att fakturabelopp som understiger direktupphandlingsgränsen alltid ska betalas 30 dagar efter att köparen framställt krav på betalning och att kravet ska sanktioneras med böter så konstaterar regeringen att det inte finns något underlag för att införa ett sådant krav. Regeringen anser inte heller att det finns skäl att införa ett sådant krav.

7.5 Rapporteringssystem och register

7.5.1 Elektronisk rapportering och ett register över de inrapporterade uppgifterna

Regeringens bedömning: Rapporteringen till Bolagsverket bör ske via en ny digital tjänst. Det bör i en förordning tas in bestämmelser om hur rapporteringsskyldigheten ska fullgöras.

Regeringens förslag: Bolagsverket ska föra ett register över de inrapporterade uppgifterna om betalningstider. Registret ska vara tillgängligt för allmänheten.

Promemorians förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag och bedömning. I promemorian föreslås att det i lagen tas in ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som

regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur uppgiftsskyldigheten ska fullgöras.

Remissinstanserna: *Almega* anser att de rapporteringsskyldiga företagen inte ska belastas med fler administrativa uppgifter än vad som krävs för att uppnå syftet med rapporteringen. Enligt *Almega* skulle rapporteringen t.ex. kunna kopplas till det egna ekonomisystemet så att systemet självt överlämnar uppgifterna om antalet fakturadagar direkt till Bolagsverket.

Intrum förordar att rapporteringen kopplas till årsredovisningen och hållbarhetsrapporteringen.

Småföretagarnas riksförbund är positiva till förslaget att skapa ett fristående rapporteringssystem som styrs av Bolagsverket. *Småföretagarnas riksförbund* anser vidare att de uppgifter som rapporteras in även bör införlivas i företagets hållbarhetsrapport.

Skälen för regeringens bedömning och förslag: I promemorian övervägs två alternativa lösningar när det gäller bolagens inrapportering till Bolagsverket. Det ena alternativet är att uppgifterna ingår i en utvidgad hållbarhetsrapport och det andra alternativet är att det skapas ett nytt fristående digitalt förfarande för inrapporteringen.

Genom att skapa ett fristående system för rapportering av uppgifter om betalningstider kommer alla uppgifter redan från början att följa samma mall och finnas i elektronisk form hos Bolagsverket. Därmed blir det enkelt för Bolagsverket att göra uppgifterna tillgängliga för leverantörer och andra intresserade i ett register.

Att ta fram ett fristående rapporteringssystem kommer att innebära vissa initiala kostnader för Bolagsverket. En ordning som innebär att uppgifterna i stället ingår som en del i hållbarhetsrapporten, som *Intrum* och *Småföretagarnas riksförbund* förordar, skulle dock medföra ännu större kostnader. Bolagsverket måste då varje år manuellt sammanställa information från företagets hållbarhetsrapporter för att få fram den totala bilden av hur betalningstiderna har utvecklats. Mot en sådan lösning talar också det faktum att uppgifter om betalningstider tydligt skiljer sig från den information som en hållbarhetsredovisning ska innehålla, vilket är upplysningar i frågor som rör miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption.

Sammantaget anser regeringen, i likhet med promemorians bedömning, att den lämpligaste lösningen är att det skapas ett nytt digitalt rapporteringsförfarande för inrapporteringen. Bestämmelser om detta bör tas in i en förordning. Det kan vidare finnas ett behov av att reglera bl.a. hur rapporterna ska vara strukturerade. Sådana bestämmelser bör tas in i en förordning, eller efter regeringens bemyndigande i myndighetens föreskrifter. Föreskrifter om inrapporteringen kan meddelas med stöd av regeringens restkompetens eller i form av verkställighetsföreskrifter och kräver inte något särskilt bemyndigande i lag.

Bolagsverket ska föra ett register över de uppgifter som företagen rapporterar in. Registret kommer att innehålla namnen på de rapporteringsskyldiga företagen, dvs. namn på juridiska personer, samt uppgifter om respektive rapporteringsskyldigt företags genomsnittliga avtalade betalningstider, genomsnittliga faktiska betalningstider samt uppgift om den andel fakturor som har betalats för sent. Uppgifterna som rapporteras är uppgifter om genomsnitt fördelat på olika storlekskategorier

av leverantörsföretag och registret kommer inte i någon utsträckning innehålla uppgifter som kan hänföras till enskilda personer eller leverantörsföretag. Regeringen bedömer att registret inte kommer att innehålla någon känslig information eller några uppgifter som skulle kunna omfattas av sekretess.

Som framhålls i avsnitt 7.1 bör, för att syftet med lagen ska uppnås, de inrapporterade uppgifterna göras tillgängliga för alla intresserade. Tillgängliggörandet bör göra det möjligt att dels söka information om vilka uppgifter ett enskilt företag rapporterat, dels göra sammanställningar över hur betalningstiderna utvecklas totalt sett. Bestämmelser om detta bör tas in i en förordning.

7.5.2 Skydd för behandling av personuppgifter

Regeringens bedömning: EU:s dataskyddsförordning, lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning utgör i allt väsentligt en tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske i samband med rapporteringen av betalningstider och registerföringen av de rapporterade uppgifterna. Det behövs inte någon ytterligare lagreglering om denna behandling. Bestämmelser om ändamålet med personuppgiftsbehandlingen bör dock meddelas i förordning.

Promemorian behandlar inte frågan.

Remissinstanserna: *Integritetsskyddsmyndigheten* anser att det saknas en analys av vilka konsekvenser den behandling av personuppgifter som kan komma att aktualiseras har för den personliga integriteten och kan därför inte tillstyrka förslaget.

Rapporten behandlar inte frågan.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna framför några synpunkter i fråga om skydd för behandling av personuppgifter.

Skälen för regeringens bedömning

I unionsrätten regleras behandlingen av personuppgifter i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan kallad EU:s dataskyddsförordning. I svensk rätt kompletteras EU:s dataskyddsförordning bl.a. av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. EU:s dataskyddsförordning utgör den generella regleringen av personuppgiftsbehandling inom EU. I förordningen fastställs bestämmelser om skydd för fysiska personer med avseende på behandlingen av personuppgifter och om det fria flödet av personuppgifter (artikel 1.1). Syftet med förordningen är vidare att skydda fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter (artikel 1.2).

EU:s dataskyddsförordning ska tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis företas på automatisk väg samt på annan behandling än automatisk av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register (artikel 2).

Vilka personuppgifter kan komma att behandlas och vilka regler gäller för behandlingen?

De uppgifter som enligt förslaget ska rapporteras in till Bolagsverket och ingå i registret avser genomsnittlig avtalad betalningstid, genomsnittlig faktisk betalningstid och andel fakturor som betalats efter utgången av avtalad betalningstid. Uppgifterna ska redovisas var för sig för företag som har 0–9 anställda, företag som har 10–49 anställda och företag som har 50–249 anställda. Registret kommer därmed inte att innehålla några personuppgifter som kan kopplas till de företag som omfattas av rapporteringen. Däremot kommer namnet på de rapporteringsskyldiga företagen att framgå av registret.

För att kunna genomföra rapporteringen behöver de rapporteringsskyldiga företagen ha tillgång till uppgifter som gör att de enkelt kan avgöra vilka av företagens leverantörer som är företag som är verksamma i Sverige och som faller in under respektive storlekskategori. Som framgår av avsnitt 7.4 bör Bolagsverket förse de rapporteringsskyldiga företagen med sådana uppgifter. Uppgifterna om antalet anställda i respektive leverantörsföretag hämtar Bolagsverket från SCB:s allmänna företagsregister som innehåller offentliga uppgifter. Som redogörs för nedan är de personuppgifter som kan förekomma i samband med dessa uppgifter i företagsnamn hos enskilda näringsidkare som kan kopplas till en fysisk person. De rapporteringsskyldiga företagen har redan tillgång till dessa uppgifter eftersom det gäller företag som de har köpt varor eller tjänster av. Uppgifterna kommer endast att hanteras av Bolagsverket i samband med att de rapporteringsskyldiga företagen förse med uppgifter om antalet anställda i respektive leverantörsföretag. Det bör i en förordning införas bestämmelser om att behandlingen av dessa personuppgifter endast får ske för detta ändamål. Uppgifterna kommer däremot inte att finnas med i registret eftersom de rapporteringsskyldiga företagen sedan rapporterar in uppgifterna uppdelat på storlekskategorier och inte för respektive leverantörsföretag.

Uppgiftslämnandet sker via ett digitalt rapporteringsförfarande, som kan vara en webbaserad lösning där det ges möjlighet att specificera leverantörer som information ska hämtas för eller en maskin till maskinlösning som möjliggör för företagen att maskinellt hämta information om storleksklass för leverantörer. Företagsnamn kan i vissa fall, framför allt när det gäller enskilda näringsidkare, innehålla information som kan kopplas till en fysisk person, och hanteringen av uppgifterna kan därför innebära sådan behandling av personuppgifter som omfattas av bestämmelserna i EU:s dataskyddsförordning. När Bolagsverket lämnar uppgifter om antalet anställda i de leverantörsföretag som finns i det allmänna företagsregistret till de rapporteringsskyldiga företagen kommer det därmed, i den mån en enskild näringsidkare har ett företagsnamn som kan kopplas till en fysisk person, att vara nödvändigt att utföra sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis företas

på automatisk väg och som avses i artikel 2.1 i EU:s dataskyddsförordning. De generella kraven på all personuppgiftsbehandling som finns i bl.a. artikel 5 och 6 i förordningen blir då tillämpliga. Bolagsverket blir då också personuppgiftsansvarig för behandlingen.

I enlighet med vad som beskrivs ovan kommer registret att innehålla namnet på de rapporteringsskyldiga företagen, dvs. namnet på juridiska personer med fler än 250 anställda. Även när det gäller dessa företag kan det förekomma att företagsnamnet innehåller uppgifter som kan kopplas till en fysisk person. Mycket talar för att sådana uppgifter inte omfattas av definitionen av personuppgifter (jfr dock Sören Öman, Dataskyddsförordningen [GDPR] m.m. [29 februari 2020 JUNO] kommentaren till artikel 4 första punkten). Om så ändå skulle bedömas vara fallet är det i samband med registerföringen fråga om sådan nödvändig personuppgiftsbehandling som helt eller delvis företas på automatisk väg och som avses i artikel 2.1 i EU:s dataskyddsförordning. De generella kraven på all personuppgiftsbehandling som finns i bl.a. artikel 5 och 6 i förordningen blir då tillämpliga. Bolagsverket blir då också personuppgiftsansvarig för behandlingen.

Det behövs ingen särskild reglering om behandling av personuppgifter i den föreslagna lagen

Av EU:s dataskyddsförordning framgår att behandling av personuppgifter får ske bl.a. om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1. c) eller om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1. e). Enligt regeringens bedömning bör det, som redogörs för i avsnitt 7.4, i en förordning anges att Bolagsverket, ska förse de rapporteringsskyldiga företagen med de uppgifter som företagen behöver för att de ska kunna fullgöra rapporteringsskyldigheten. I enlighet med vad som har redogjorts för ovan kommer Bolagsverket i samband med detta att behöva behandla personuppgifter i den mån enskilda näringsidkare har ett företagsnamn som kan kopplas till en fysisk person. Behandlingen av personuppgifter kan alltså anses vara nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse och vara tillåten enligt artikel 6.1.c. Behandlingen kan också ses som nödvändig för att fullgöra en uppgift av allmänt intresse. Bolagsverkets behandling av personuppgifter bör därför anses vara tillåten även med stöd av artikel 6.1.e.

Behandlingen bedöms inte omfatta s.k. känsliga personuppgifter (artikel 9 i dataskyddsförordningen).

Att personuppgifter behandlas i viss utsträckning är således nödvändigt för att Bolagsverket ska kunna fullgöra sina skyldigheter. Det är Bolagsverkets sak att, i egenskap av personuppgiftsansvarig myndighet, säkerställa att varje behandling av personuppgifter sker lagligt och i enlighet med de principer som EU:s dataskyddsförordning ställer upp, bl.a. i artikel 5 (se prop. 2017/18:122 s. 29). När det gäller frågan om det integritetsintrång som en behandling av personuppgifterna innebär så är det, som angetts ovan, inte fråga om behandling av några känsliga personuppgifter. Personuppgifterna kommer att hanteras av Bolagsverket

enbart i samband med att verket förser de rapporteringskyldiga företagen med uppgifter om antalet anställda i respektive leverantörsföretag.

Den föreslagna lagen syftar till att bryta utvecklingen mot allt längre betalningstider i näringslivet och skapa så goda förutsättningar som möjligt för mindre företag att utvecklas och växa. Som framgår av avsnitt 7.1 bör, för att lagens syfte ska uppnås, de inrapporterade uppgifterna göras tillgängliga för alla intresserade. Genom rapporteringskyldigheten och tillgängliggörandet av uppgifterna om betalningstider kommer det vara möjligt att följa hur betalningstiderna utvecklas år för år. Därmed kommer frågan om betalningstider ständigt att hållas aktuell, vilket kommer att öka pressen på näringslivet att bryta utvecklingen mot allt längre betalningstider. Tillgängliggörandet av uppgifterna kan även antas fungera som ett incitament för de företag som tillämpar längst betalningstider att anpassa dessa neråt. För leverantörer kan informationen användas vid avtalsförhandlingar med potentiella kunder. Med kunskap om vilka villkor kunden erbjudit andra leverantörer och hur kunden skött sina betalningar förstärks de mindre företagens förhandlingsposition. Samtidigt är det, som anges i avsnitt 7.4, viktigt att rapporteringskravet inte blir alltför betungande för de rapporteringskyldiga företagen. Bolagsverket bör därför förse dem med uppgifter för att de ska kunna fullgöra rapporteringskyldigheten. När det gäller Bolagsverkets behandling av personuppgifterna bör det i en förordning införas bestämmelser om att personuppgifterna endast får behandlas för att förse de rapporteringskyldiga företagen med de uppgifter som krävs för att de ska kunna fullgöra rapporteringskyldigheten, samt i samband med registerföringen i den mån det förekommer personuppgifter där. Sammantaget anser regeringen att det integritetsintrång som en behandling av personuppgifter innebär måste anses proportionerligt i förhållande till syftet.

I 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen anges att var och en gentemot det allmänna är skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Inskränkningar i detta skydd får enbart ske genom lag och i enlighet med de förutsättningar som anges i 2 kap. 20–22 §§ regeringsformen. Bedömningen av vad som kan anses utgöra ett betydande intrång i den personliga integriteten bör göras utifrån olika omständigheter, bl.a. uppgifternas karaktär och omfattning och syftet med behandlingen (se prop. 2009/10:80 s. 184). Den personuppgiftsbehandling som blir aktuell för Bolagsverkets hantering i samband med rapporteringen av betalningstider bedöms, med beaktande av bl.a. uppgifternas karaktär och omfattning, inte innebära ett sådant betydande intrång i den personliga integriteten som avses i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen.

Regeringen gör sammantaget bedömningen att EU:s dataskyddsförordning, lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning i allt väsentligt utgör en tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske i rapporteringsförfarandet och vid registerföringen. Det finns inte behov av några särskilda regler i den föreslagna lagen. Däremot bör det införas bestämmelser om ändamålet med den personuppgiftshantering som kan komma att ske. Sådana bestämmelser bör införas i en förordning. Det behövs inte

7.6 Tillsyn och sanktioner

Regeringens förslag: Om ett rapporteringsskyldigt företag inte har fullgjort sin rapporteringsskyldighet ska Bolagsverket få förelägga företaget att inom viss tid fullgöra rapporteringsskyldigheten.

Om ett sådant föreläggande inte följs ska Bolagsverket få förena föreläggandet med vite.

Frågor om utdömande av vite ska prövas av Bolagsverket.

Bolagsverkets beslut om vitesföreläggande och om utdömande av vite ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövnings-tillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några bestämmelser om att Bolagsverket ska utöva tillsyn över att de uppgifter som lämnats är korrekta.

Promemorians bedömning överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. I promemorian görs bedömningen att det inte bör utövas någon tillsyn över utebliven rapportering och att det inte behövs några sanktioner för att få ett företag att fullgöra sin uppgiftsskyldighet.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrar sig anser att det bör införas bestämmelser om tillsyn över eller sanktioner vid utebliven rapportering. Några remissinstanser anser också att det bör finnas en möjlighet att utöva tillsyn och besluta om sanktioner när det gäller uppgifternas riktighet eller fullständighet. *Bolagsverket* befarar att registret inte skulle uppnå önskad effekt utan tillsyn eller kontroll samt att allmänhetens förtroende för registret skulle bli svagt om den registerförande myndigheten skulle sakna rättslig möjlighet till uppföljning eller kontroll. *FAR* anser att det vore oförsiktigt och olämpligt att införa rapporteringen utan tillsyn eller granskning. *Fordonskomponentgruppen* anser att det vore bra om det infördes något som förhindrar att företagen underlåter rapportering. *Företagarna* anser att vite bör kunna utdömas vid utebliven rapportering eller om de rapporterade uppgifterna är missvisande. *Sinf* anser att det är viktigt att det finns en sanktionsmöjlighet om ett företag inte fullgör sin uppgiftsskyldighet eller lämnar oriktiga eller missvisande uppgifter.

Rapportens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I rapporten föreslås att förelägganden även ska kunna riktas mot verkställande direktör, styrelseledamot eller annan motsvarande befattningshavare samt att Bolagsverket i anslutning till att vite döms ut även får besluta om nytt vitesföreläggande. Vidare föreslås att överklagandetiden ska vara två månader från dagen för beslutet.

Remissinstanserna: Flera av remissinstanserna, däribland *Företagarna*, *Innovationsföretagen* och *Föreningen för effektiva affärstransaktioner* är positiva till förslaget om att införa bestämmelser om vite. Även *FAR* är positiva till förslaget om vitessanktioner, men är tveksamma till om det är tillräckligt och anser att utredningen även borde ha övervägt någon form av revisorsgranskning. *Svensk Inkasso* tillstyrker förslaget att

införa vitesbestämmelser men anser att det är alltför långtgående att låta vitesbestämmelserna omfatta fysiska personer.

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har inget att invända mot att en möjlighet till vitesföreläggande införs men anser att det är tveksamt om viteskyldigheten bör åläggas den personkrets som föreslås i rapporten. Om en sådan skyldighet ska införas bör den formuleras så att den verkställande direktören eller styrelseledamoten ska se till att uppgifterna lämnas in. Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet anser vidare att uttrycket ”annan motsvarande befattningshavare” är alltför vagt och att det i sanktionsregler av detta slag tydligt bör framgå vilken ansvarskretsen är. En plikt att lämna upplysningar ska inte kunna åläggas enskilda utan att det finns reell möjlighet att fullgöra förpliktelsen. Även *Ericsson AB* och *Sveriges advokatsamfund* invänder mot förslaget att vitesbestämmelserna ska omfatta fysiska personer. Ericsson AB anför att rapporteringskravet inte går att jämföra med en försening med att lämna in årsredovisning som det finns ett viktigt samhällsintresse att stävja och förhindra. Motsvarande skyddsintresse finns inte när det gäller den föreslagna lagstiftningen och det framstår som orimligt att ledande företrädare för svenska storbolag ska kunna åläggas ett personligt vitesansvar på motsvarande sätt som vid underlåtenhet att avge årsredovisning. Därtill är förslaget för oprecist när det möjliggör att krav kan riktas direkt och primärt mot ”den verkställande direktören, en styrelseledamot eller annan motsvarande befattningshavare”. I stora bolag är den typ av frågor som lagstiftningen är avsedd att reglera inte normalt förekommande som ett rapporteringsämne för styrelsen. Vidare är det oklart vad som avses med formuleringen ”annan motsvarande befattningshavare” och det saknas uppgifter om vilka vitesbelopp som ska kunna utdömas. Sveriges advokatsamfund anser att det inte är tillräckligt motiverat varför det ska ges möjlighet att tillgripa en så ingripande sanktion som vitessanktion mot enskilda fysiska personer och att det inte framstår som proportionerligt, varken i sig eller i förhållande till andra motsvarande lagstadgade rapporteringsskyldigheter inom näringslivet.

Kronofogdemyndigheten har inga synpunkter på förslaget om att Bolagsverket ska ges möjlighet att förelägga rapporteringsskyldiga företag vid vite att fullgöra rapporteringsskyldigheten i sig, men anför att det är viktigt att det i den fortsatta beredningen framgår hur verkställighet av dessa viten ska ske.

Småföretagarnas riksförbund anser att det är bättre med en avgift än vite.

Förvaltningsrätten i Härnösand anser att beslut om vitesföreläggande och utdömande av vite av rättssäkerhetsskäl bör delges berörd part innan överklagandetiden börjar löpa och föreslår att bestämmelsen om överklagande formuleras så att överklagandet ska ha kommit in till beslutsmyndigheten inom två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Flera remissinstanser är kritiska till promemorianas bedömning att det inte behövs någon tillsyn eller några sanktionsmöjligheter när det gäller rapporteringsskyldigheten. Bolagsverket och Tillväxtverket gavs därför i uppdrag att överväga och vid behov föreslå bestämmelser om tillsyn och sanktioner för att säkerställa att rapporteringsskyldiga företag fullgör rapporteringsskyldig-

heten. I uppdraget ingick inte att lämna förslag om tillsyn över riktigheten i uppgifterna.

Ett viktigt syfte med rapporteringsskyldigheten är att göra det möjligt att följa hur betalningstiderna utvecklas och säkerställa att utvecklingen mot allt längre betalningstider kan brytas. Dessutom kommer rapporteringsskyldigheten, och det faktum att uppgifterna blir offentliga, att skapa ett nytt incitament för de företag som tillämpar längst betalningstider eller ofta betalar för sent att självmant förkorta sina betalningstider. Det är mot denna bakgrund som det ska avgöras om det behövs bestämmelser om tillsyn och sanktioner.

Regeringen delar den bedömning som görs i promemorian att det skulle vara förknippat med såväl juridiska som praktiska svårigheter att ge en myndighet i uppdrag att genom tillsyn kontrollera att de aktuella uppgifterna som företagen lämnar är korrekta. En sådan kontroll skulle nämligen kräva att myndigheten gavs tillträde till det rapporterande företagets affärssystem samt tillgång till samtliga köpeavtal och samtliga fysiska och elektroniska fakturor. Regeringen anser att det inte kan antas stå i proportion till syftet med rapporteringsskyldigheten att ge myndigheten den typen av ingripande befogenheter.

Enligt regeringens mening finns det, som framhålls i promemorian, anledning att tro att systemet till viss del kommer att bli självreglerande. Om ett företag rapporterat in felaktiga uppgifter kan företagets leverantörer ifrågasätta uppgifterna offentligt och det rapporterade företagets anseende riskerar därmed att skadas. Ett företag som rapporterar in kortare betalningstider än vad det faktiskt tillämpar riskerar även att företagets nuvarande och framtida leverantörer kräver avtalsvillkor som överensstämmer med det som rapporterats. Regeringen bedömer därför att det i detta skede saknas skäl att införa bestämmelser som ger Bolagsverket rätt att kontrollera, eller kräva att ett företag visar, att det lämnat korrekta uppgifter. Bolagsverket bör dock noga följa utvecklingen och notera alla indikationer som tyder på att företagets rapporter baseras på felaktiga eller missvisande uppgifter.

Regeringen instämmer däremot i den bedömning som ett stort antal remissinstanser gör om vikten av att kunna kontrollera eller följa upp att rapporteringsskyldigheten fullgörs. Regeringen anser vidare i likhet med den bedömning som Bolagsverket och Tillväxtverket gör i sin rapport att det i vart fall i ett första skede är tillräckligt att Bolagsverket utövar sådan tillsyn som sker efter initiativ av en extern aktör för att tillgodose lagens syfte. Om Bolagsverket därigenom får kännedom om att ett rapporteringsskyldigt företag inte skickat in sin rapport bör verket, som föreslås i rapporten, ha befogenhet att kunna agera genom att förelägga ett företag att fullgöra sin rapporteringsskyldighet. Ett sådant föreläggande bör kunna förenas med vite för att säkerställa att företagen fullgör sin rapporteringsskyldighet.

När det gäller frågan om vilken adressat ett vitesföreläggande kan ha konstaterar regeringen att, som redogörs för i avsnitt 7.1, införandet av rapporteringskravet kan fungera som ett incitament för de företag som tillämpar längst betalningstider att självmant anpassa tiderna nedåt samt att förstärka de mindre företagets förhandlingsposition genom att möjliggöra att de får kunskap om vilka villkor kunden har gett till andra leverantörer och hur kunden har skött sina betalningar. Mot den

bakgrunden instämmer regeringen med de remissinstanser som anser att det i förhållande till syftet med lagstiftningen vore alltför ingripande att, såsom Bolagsverket och Tillväxtverket föreslår i sin rapport, införa en möjlighet för Bolagsverket att rikta vitesföreläggande mot fysiska personer som har en viss position i de rapporteringsskyldiga företagen. Ett vitesföreläggande bör därför, i vart fall inledningsvis, endast kunna riktas mot det rapporteringsskyldiga företaget.

I lagen (1985:206) om viten finns allmänna bestämmelser om vite och t.ex. i fråga om vitesbeloppets storlek tillämpas bestämmelserna i 3 §.

Det framstår även som lämpligt att frågor om utdömande av vite, i enlighet med vad som föreslås i rapporten, ska prövas av Bolagsverket. Vid utdömande av vite tillämpas bestämmelserna i 9 § viteslagen. Regeringen anser, till skillnad mot vad som föreslås i rapporten, att det inte finns skäl att frångå bestämmelserna i 2 § tredje stycket viteslagen om att ett nytt vite mot adressaten i samma sak inte får beslutas förrän det tidigare föreläggandet har fått laga kraft.

Bolagsverkets beslut om vitesföreläggande och om utdömande av vite bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd bör krävas vid överklagande till kammarrätten. I rapporten föreslås att Bolagsverkets beslut om vitesföreläggande och om utdömande av vite ska kunna överklagas inom två månader från dagen för beslutet. Regeringen anser dock att det inte finns några skäl för att frångå den ordning som normalt gäller vid överklagande av förvaltningsbeslut. Därmed föreslås inte några särskilda bestämmelser i fråga om överklagandetidens längd, utan det är bestämmelsen i 44 § första meningen förvaltningslagen (2017:900) som ska tillämpas. Detta innebär att ett överklagande ska ha kommit in till Bolagsverket inom tre veckor från det att klaganden fick del av beslutet. Det föreslås inte heller några särskilda bestämmelser när det gäller verkställighet av Bolagsverkets beslut. Detta innebär att dessa beslut inte är en sådan exekutionstitel som får verkställas enligt utsökningsbalken (se 3 kap. 1 § första stycket 6 utsökningsbalken). För att få en exekutionstitel behöver Bolagsverket ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten eller väcka talan vid allmän domstol. *Förvaltningsrätten i Härnösand* menar att ur ett rättssäkerhetsperspektiv och med hänsyn till beslutets karaktär bör beslut om vitesföreläggande och om utdömande av vite delges. I fråga om delgivning av vitesföreläggande tillämpas bestämmelserna i 2 § fjärde stycket viteslagen enligt vilka ett vitesföreläggande ska delges adressaten. I fråga om beslut om utdömande av vite tillämpas bestämmelserna i 33 § förvaltningslagen om att en part så snart som möjligt ska underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet om det inte är uppenbart obehövligt. Det är myndigheten som har meddelat beslutet som bestämmer hur underrättelse ska ske. En underrättelse får ske genom delgivning.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Prop. 2021/22:50

Regeringens förslag: Lagen ska träda i kraft den 1 mars 2022 och bestämmelserna om rapporteringsskyldighet ska tillämpas första gången för redovisningsperioden från och med den 1 juli 2022 till och med den 30 juni 2023.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslogs att lagen skulle träda i kraft den 1 januari 2019.

Remissinstanserna: *Bolagsverket* anser att eftersom det återstår en del frågor och behov av ytterligare utredning är det tveksamt med ett ikraftträdande i enlighet med vad som föreslagits i promemorian.

Skälen för regeringens förslag: Lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 2022. För att de rapporteringsskyldiga företagens insamling av relevanta uppgifter inte ska bli alltför betungande bör tillräckligt med tid ges för att anpassa redovisningssystem innan en första rapportering ska ske. Tidsaspekten är också viktig för att berörda ska kunna få information i tid om det nya förslagens innebörd och vad som krävs av de rapporteringsskyldiga företagen. *Bolagsverket* behöver också tid för att kunna skapa den digitala tjänst till vilken rapporteringen ska ske. Dessutom bör hänsyn tas till den tid som krävs för att upprätta och besluta om föreskrifter. Därmed krävs en viss tid innan en första rapportering kan ske. Därför bör bestämmelserna om rapporteringsskyldigheten tillämpas första gången för redovisningsperioden från och med den 1 juli 2022 till och med den 30 juni 2023.

9 Konsekvensanalys

9.1 Bakgrund och syfte med förslaget

Som redovisats i avsnitt 4 leder långa betalningstider till försämrad likviditet för leverantörerna, vilket i sin tur ofta leder till att de får sämre möjligheter att utveckla sina verksamheter och till en pressad finansiell situation. Problemet är extra tydligt för mindre företag som är i behov av god likviditet för att kunna utvecklas och växa samtidigt som de inte har samma möjlighet som större företag att ordna extern finansiering. Även försenade betalningar påverkar likviditeten men leder också till administrativa kostnader för att hantera betalningspåminnelser och fakturering av dröjsmålsränta och förseningsavgifter.

Näringsdepartementets kartläggning av betalningstiderna (2016) visade att utvecklingen går i fel riktning och att de genomsnittliga avtalade betalningstiderna i Sverige hade ökat med tre dagar under åren 2006–2016. Även liknande kartläggningar gjorda de senaste åren har visat samma trend.

Åtgärder behöver vidtas för att bryta utvecklingen mot allt längre betalningstider och skapa så goda förutsättningar som möjligt för svenska

företag att utvecklas och växa. Bedömningen har därför gjorts att det är nödvändigt att införa en rapporteringsskyldighet av betalningstider i Sverige. Rapporteringsskyldigheten kommer att bidra till att leverantörer får ta del av underlag som ger dem möjlighet att bilda sig en välgrundad uppfattning av en potentiell kund och därmed stärka deras förhandlingsposition. Med ökad transparens genom tillgång till statistik över betalningstider kan en normerande effekt gällande betalningstider i näringslivet uppnås.

9.2 Alternativa lösningar

Regeringskansliet tog 2013 fram ett förslag till lagstiftning enligt vilken en fordran vid handelstransaktioner mellan näringsidkare skulle betalas senast trettio dagar efter det att borgenären framställt krav på betalning. Regleringen föreslogs vara tvingande, dvs. parterna skulle inte kunna avtala om en längre betalningstid. Som närmare redovisats ovan i avsnitt 5 framförde ett flertal remissinstanser allvarlig kritik mot förslaget och motsatte sig att skärpningen skulle genomföras.

Av såväl Näringsdepartementets kartläggning (2016) som EU-kommissionens kartläggning framgår att det är vanligt att företag avstår från att utnyttja de rättigheter som följer av nuvarande lagstiftning. Företagen, och då speciellt mindre företag, väljer ofta att avstå ifrån att debitera dröjsmålsränta och förseningsavgift för att inte riskera att försämr relationen med en kund. En klar majoritet av företagen anser inte heller att de förändringar som infördes i dessa delar under 2013 har haft någon effekt. Det faktum att borgenärerna inte fullt ut utnyttjar de rättigheter de redan har medför att det saknas skäl att överväga att utöka eller förstärka borgenärernas rättigheter.

Efter kritiken mot regeringens förslag om tvingande regler på området pågick arbete med att finna alternativa lösningar och initiativ togs för att i stället få till stånd en självreglering. Detta initiativ resulterade i att representanter för näringslivet 2018 lanserade en frivillig uppförandekod med syfte att korta betalningstiderna med fokus på de små och medelstora företagen. Som redovisats ovan i avsnitt 6.3 är koden inte branschspecifik utan gäller näringslivet generellt. Koden avser inköp som görs av svenska bolag från leverantörer i Sverige. Koden innebär att 30 dagars betalningstid ska gälla som huvudregel, med vissa möjligheter till undantag. Som tidigare nämnts anslöt sig 34 juridiska personer i samband med att den frivilliga uppförandekoden lanserades. I dagsläget är 37 juridiska personer anslutna, varav 19 företag är statligt ägda.

Med en frivillig åtgärd var tanken att attityden till långa avtalade betalningstider skulle ändras och att korta betalningstider skulle ses som en del i ett ansvarsfullt företagande där leverantörernas överlevnad och konkurrenskraft skulle värnas. Till skillnad mot en generell begränsning av avtalsfriheten bedömdes detta alternativ även mer flexibelt och längre avtalstider kunde behållas inom de branscher där affärsmodellerna kräver det. Regeringen anser emellertid att ytterligare åtgärder nu krävs för att stärka de små och medelstora företagens konkurrenskraft.

9.3.1 Vilka berörs av förslaget?

Rapporteringskyldigheten omfattar företag med minst 250 anställda. Rapporten uppskattar att ca 1 780 företag kommer att beröras av rapporteringskravet, varav de flesta företag finns inom branscherna med verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik samt tillverkning men även handel och finans och försäkringsverksamhet.

9.3.2 Företagens administrativa kostnader

Vid framtagandet av förslaget har ett flertal avgränsningar gjorts i syfte att skapa ett system som leder till så lite administration för de rapporteringsskyldiga företagen som möjligt. Rapporteringsskyldigheten omfattar därför endast avtalade och faktiska betalningstider samt andel fakturor som har betalats efter utgången av avtalad betalningstid vid transaktioner där det rapporteringsskyldiga företaget agerat köpare. Inköp från andra rapporteringsskyldiga företag eller koncerninterna inköp ska inte rapporteras. Vidare omfattas endast inköp från leverantörer verkamma i Sverige. Slutligen är det endast statistik som ska rapporteras och det införs inte något krav på att de rapporteringsskyldiga företagen ska ta fram skriftlig information om exempelvis olika standardavtal, tvistlösning eller deltagande i uppförandekoder.

Administrativa kostnader för införandet

Rapporteringskravet innebär att rapporteringsskyldiga företag ska redovisa uppgifter om betalningstider årligen till Bolagsverket. Rapporteringsskyldigheten kommer initialt att medföra kostnader för företagen i form av utbildningsinsatser för berörd personal. I rapporten konstateras att en stor del av den information som rapporteringskravet omfattar redan finns i företagens affärssystem. För de flesta rapporteringsskyldiga företag kommer systemleverantörer att kunna utveckla funktioner i dessa affärssystem för den information som saknas och leverera en uppdatering av systemen i syfte att uppfylla lagkravet. En uppdatering av systemen uppges kunna ske utan merkostnad för de rapporteringsskyldiga företagen enligt gällande avtal. Kostnaden för de rapporteringsskyldiga företagen bedöms därför sammantaget vara mycket liten i normalfallet. I de fall en större anpassning av de rapporteringsskyldiga företagens redovisningssystem krävs är bedömningen att rapporteringens innehåll har avgränsats på ett sådant sätt att skyldigheten inte är mer omfattande än vad som är nödvändigt för att syftet med rapporteringen ska uppnås.

Löpande administrativa kostnader

Det föreslagna rapporteringskravet innebär att uppgifter om genomsnittliga avtalade betalningstider, genomsnittliga faktiska betalningstider samt den andel av fakturorna som har betalats för sent ska rapporteras. Som beskrivits ovan bedöms en stor del av den information som rapporte-

ringsskyldigheten avser finnas i de affärssystem som ett normalföretag i aktuell storlek har. I samband med systemuppdateringar kommer nya funktioner att läggas till i syfte för företagen att kunna fullgöra sin rapporteringsskyldighet. I rapporten uppskattas den årliga löpande kostnaden uppgå till 36,8 kronor per företag. Förfarandet jämförs med tiden det tar för normalföretaget att upprätta momsdeklaration. Enligt uppgift uppskattas tiden för att upprätta momsdeklaration till 6 minuter. Enligt lönestatistik är lön för en ekonomihandläggare mellan 26 000 kronor och 32 000 kronor. För att uppskatta kostnaderna i det övre spannet tillämpas en månadslön på 32 000 kronor. Enligt Tillväxtverkets beräkningsguide ska lönen multipliceras med schablonen 1,84 vilket ger en månadskostnad på 58 880 kronor. Enligt beräkningsguiden är heltid 160 timmar per månad, vilket ger 9 600 minuter (160 x 60). 58 880 kronor/9 600 minuter ger en minutkostnad på 6,133 kronor. Årlig löpande kostnad för uppskattas därmed till 36,8 kronor per företag (6,133 kronor x 6 minuter). Den löpande administrativa kostnaden bedöms därför som låg.

I rapporten konstateras vidare att storleken på det rapporteringsskyldiga företaget (försatt att det har 250 eller fler anställda) inte har någon betydelse för den löpande administrativa kostnaden av att upprätta rapporten. Storleken på företaget baserat på antalet anställda medför inte heller någon skillnad i tid när det gäller rapporteringen. Inte heller balansomslutning eller årsomsättning bedöms påverka den löpande administrativa kostnaden.

Att hämta leverantörsstorlek innebär viss extra administration för företagen, men i rapporten görs bedömningen att funktioner kommer att läggas till i affärssystemen för att förenkla denna administration.

9.3.3 Andra kostnader och förändringar till följd av regleringen

Som framgår ovan i avsnitt 4 leder långa betalningstider till negativa effekter för mindre företag i form av försämrad likviditet men också till en dominoeffekt där företagen kan få svårt att hantera egna betalningskrav. Som närmare redovisats ovan i avsnitt 5 kan företag ofta välja att avstå ifrån att debitera dröjsmålsränta och förseningsavgift för att inte riskera att försämrade relationen med en kund. Försenade betalningar medför också en ökad administration för betalningspåminnelser och fakturering av dröjsmålsränta och förseningsavgifter. Företagen uppger att dessa negativa effekter i förlängningen hindrar dem från att växa och anställa.

I det fall långa betalningstider och sena betalningar skapar likviditetsbehov kan det täckas genom extern finansiering. Detta kan exempelvis ske genom banklån, checkkrediter, fakturabelåning eller fakturaköp. Kostnaderna för olika typer av extern finansiering varierar i hög grad. I Näringsdepartementets kartläggning (2016) uppges som exempel att checkkrediter för små företag kan ha en effektiv ränta omkring 5,5 procent, vilket kan jämföras med fakturalån som för små företag uppges vara betydligt högre, omkring 26,5 procent.

Minskad likviditet kan också innebära att ett företag går miste om ränteintäkter från dess kontantreserv. I en sådan situation kan ekonomiska kostnader uppstå även om företaget inte tvingas söka extern finansiering.

När det gäller de administrativa kostnaderna för hanteringen av försenade betalningar uppgav 34 procent av tillfrågade företag i Näringsdepartementets kartläggning (2016) att den administrativa bördan av att hantera sena betalningar hade ganska stor till mycket stor betydelse för företagets verksamhet. Enligt Intrums rapport om betalningstider från 2020 uppgav mer än vartannat svenskt företag (52 procent) att sena betalningar hade haft en signifikant påverkan på deras investeringar i tillväxtinitiativ, vilket överstiger det europeiska snittet (46 procent).

När betalningstiderna förkortas kan det leda till att de större företagen anpassar priset på varan eller tjänsten för att kompensera för den ökade kapitalkostnad som uppstår i det stora företaget som en följd av de nya villkoren. Det faktum att kostnaden för kapital är lägre för de stora företagen än för de små talar dock för att det mindre företaget totalt sett kommer att vinna på förändringen. Detta gäller framför allt för de företag som av olika skäl har svårt att överhuvudtaget få tillgång till extern finansiering.

9.3.4 Påverkan på konkurrensförhållanden

Ett sätt att utnyttja sin position som köpare kan vara att använda längre betalningstider som ett förhandlingsverktyg. En obalans i förhandlingsstyrkan mellan leverantörer och köpare kan medföra att leverantören accepterar längre betalningstider än vad leverantören egentligen kan förmås hantera likviditetsmässigt. En sådan obalans leder till negativa effekter som i förlängningen hindrar företagen från att driva och utveckla sina verksamheter samt från att växa och anställa. Långa betalningstider torde därför påverka de mindre företagens konkurrensförhållanden negativt. Ett införande av en rapporteringsskyldighet kan motverka förekomsten av påtvingade långa betalningstider. Med ökad transparens genom tillgång till statistik över betalningstider kan en normerande effekt gällande betalningstider i näringslivet uppnås. På så vis skapas en större möjlighet för mindre leverantörsföretag att vara konkurrenskraftiga och växa.

De rapporteringsskyldiga företagens konkurrenskraft kan påverkas av rapporteringsskyldigheten i form av ökade administrativa kostnader. De mindre företagens konkurrenskraft bedöms bli starkare i form av förbättrad likviditet. Konkurrenskraften i stort bedöms därför påverkas positivt eftersom Sverige har många mindre företag.

Större rapporteringsskyldiga företag agerar ofta på en internationell marknad. Nationella särregleringar kan inverka på konkurrensförutsättningar gentemot företag i andra länder. I situationer där leverantörer upphandlas i internationell konkurrens kan det vara mer attraktivt att i stället upphandla utlandsbaserade leverantörer som inte omfattas av svensk reglering. Det bedöms inte som sannolikt att företag skulle avsluta avtal med leverantörer verksamma i Sverige i syfte att undvika rapporteringskrav.

9.3.5 Särskilda hänsyn till små företag

Förslagets syfte är att bryta utvecklingen mot allt längre betalningstider och skapa så goda förutsättningar som möjligt för små och medelstora företag att utvecklas och växa. Som nämnts ovan kan en viss risk finnas i att leverantörer verksamma i Sverige blir bortvalda till förmån för utlandsbaserade leverantörer. Om detta blir fallet är emellertid osäkert. Bortsett från denna risk kommer det, såvitt kan bedömas, inte att uppstå några kostnader för de mindre företagen med anledning av förslaget.

9.4 Samhällsekonomiska konsekvenser

I rapporten görs bedömningen att likviditet har större påverkan på ett företags lönsamhet bland mindre företag. Vidare konstateras att kundfordringar, som andel av ett företags omsättning, har större påverkan på företags likviditet bland mindre företag. Detta talar för att en hög andel av utestående kundfordringar har stor påverkan på företagens likviditet för företag i de mindre storleksklasserna. Allt annat lika skulle kortare betalningstider minska kundfordringar som andel av företagets omsättning. Detta skulle enligt elasticitetsmått vara av särskild betydelse när det gäller likviditet för mindre bolag. Sammantaget skulle en likviditetsförskjutning från stora till mindre företag vara samhällsekonomiskt lönsam eftersom likviditeten har ett större värde för mindre jämfört med större företag.

Korrelationsanalysen i rapporten visar att en minskning av måttet sena betalningar som andel av företagets totala kundfordringar ger en minskning av sannolikheten för konkurs. I rapporten görs även bedömningen att det finns en koppling mellan ökad likviditet och ökning av antalet anställda.

Sammanfattningsvis kan förslaget med stor sannolikhet innebära positiva samhällsekonomiska effekter genom att överföring av likvida medel sker från stora till små och medelstora företag i samband med att betalningstiderna mellan kund och leverantör förkortas.

9.5 Konsekvenser för förvaltningsmyndigheter

Enligt förslaget kommer Bolagsverket att tillföras flera nya arbetsuppgifter. Verket ska skapa en ny digital tjänst som gör det möjligt för de rapporteringsskyldiga företagen att på ett så enkelt sätt som möjligt lämna in uppgifter om hur de sköter sina betalningar. De inrapporterade uppgifterna ska göras tillgängliga för alla intresserade och vara sökbara. Tillgängliggörandet av uppgifterna ska dels ske genom en digital tjänst som gör det möjligt för leverantörer att söka på enskilda företag, dels på ett sätt som gör det möjligt för externa intressenter att göra egna sammanställningar över de uppgifter alla eller vissa företag rapporterat in.

För att de rapporteringsskyldiga företagen ska kunna fullgöra sin rapporteringsskyldighet behöver de dessutom kunskap om vilka leverantörer som är verksamma i Sverige och vilken storlekskategori deras leverantörer tillhör. Bolagsverket ska inhämta dessa uppgifter från SCB:s

allmänna företagsregister och förse de rapporteringsskyldiga företagen med uppgifterna.

Bolagsverket har vid en första preliminär bedömning uppskattat verkets system- och utvecklingskostnad till ca 4 miljoner kronor. Förvaltningskostnader, kostnader för informationsförsörjning samt kostnader för att hämta uppgifter om antalet anställda beräknas sammanlagt uppgå till ca 1 miljon kronor per år. Vid den preliminära bedömningen av system- och utvecklingskostnaden för rapportering till registret har Bolagsverket utgått från den för verket mest kostnadseffektiva lösningen, en så kallad maskin till maskin-lösning. De beräknade kostnaderna kan bli högre beroende på bland annat om flera olika systemlösningar för rapportering och inhämtning av uppgift om antalet anställda från SCB ska tas fram.

Bolagsverkets verksamhet finansieras huvudsakligen via avgifter. Det nya rapporteringskravet är dock av sådant slag att det inte bedömts vara motiverat att ta ut en avgift av de företag som omfattas av rapporteringsskyldigheten. De nya arbetsuppgifterna ligger också helt vid sidan av Bolagsverkets nuvarande uppdrag. Det går således inte att motivera att de avgifter som Bolagsverket tar ut i dag för bl.a. företagsregistreringar och företagsinteckningar också skulle finansiera kostnaden för det nya uppdraget då det skulle strida mot principen om full kostnadstäckning enligt 5 § avgiftsförordningen (1992:191). Bolagsverket tillförs i budgetpropositionen för 2022 medel genom en förstärkning av anslaget 1:11 Bolagsverket för arbete med förvaltning och utveckling av register för rapportering av betalningstider, däri inbegripet utveckling av rapporteringssystem för att rapportera till registret. Förstärkningen finansieras genom att anslaget 1:5 Näringslivsutveckling minskas med motsvarande belopp.

Förslaget innebär att Bolagsverket får förelägga företaget att inom viss tid fullgöra rapporteringsskyldigheten. Ett sådant föreläggande får förenas med vite. Bolagsverket gör bedömningen att det torde vara fullt tillräckligt att myndigheten utövar sådan tillsyn som sker efter initiativ av en extern aktör för att tillgodose lagens syfte att offentliggöra de större företagens betalningstider och för att kunna följa utvecklingen av betalningstider. Mot bakgrund av att antalet företag som träffas av bestämmelserna är förhållandevis få och att myndigheten kommer att utöva tillsyn efter initiativ av en extern aktör bedöms inte förslaget medföra några nämnvärt ökade kostnader.

Konkurrensverket har framfört att de inte ser att förslaget medför några kostnader för myndigheten.

9.6 Konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna

Enligt förslaget kommer Bolagsverkets beslut om vitesföreläggande och om utdömmande av vite att kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Mot bakgrund av att antalet företag som träffas av bestämmelserna om rapporteringsskyldigheten är relativt få och att Bolagsverket kommer att utöva tillsyn efter initiativ av en extern aktör

Prop. 2021/22:50 bedöms förslaget inte medföra några nämnvärda konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

9.7 Förslagets förenlighet med EU-rätten

I promemorian finns en redogörelse för bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/7/EU av den 16 februari 2011 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner. Direktivet är ett minimidirektiv och medlemsstaterna får behålla eller sätta i kraft bestämmelser som är mer gynnsamma för borgenären än de bestämmelser som är nödvändiga för att följa direktivet.

Det finns inget krav på rapportering av betalningstider i direktivet. Införandet av en rapporteringsskyldighet är dock helt i linje med EU-kommissionens rekommendation. I rapporten från 2016 (COM(2016) 534 final av den 26 augusti 2016) uppmanar EU-kommissionen medlemsstaterna att inrätta ett system eller förfarande för att övervaka framsteg samt rapportera och offentliggöra uppgifter om genomsnittliga betalningstider.

Sammantaget bedöms förslaget vara förenligt med EU-rätten.

När det gäller anmälningsplikt enligt direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden bedöms någon sådan inte föreligga. Rapporteringsskyldighet införs endast för företag bildade enligt svensk rätt och företag som endast tillfälligt bedriver verksamhet i Sverige berörs därmed inte. Eftersom förslaget inte innehåller krav av det slag som framgår av artikel 15.2 i direktivet föreligger därmed ingen anmälnings-skyldighet.

9.8 Ikraftträdande och informationsinsatser

Lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 2022. I enlighet med avsnitt 8 kommer de rapporteringsskyldiga företagen att behöva en viss omställningstid för att bl.a. kunna anpassa sina redovisningssystem. Vidare behöver Bolagsverket tid för att kunna skapa den digitala tjänst till vilken rapporteringen ska ske. Därför ska bestämmelserna om rapporteringsskyldigheten tillämpas första gången för redovisningsperioden från och med den 1 juli 2022 till och med den 30 juni 2023.

Den faktiska rapporteringstidpunkten har i förslaget förlagts till den 30 september varje år. Detta för att undvika rapportering under sommarens semesterperiod.

Eftersom förslaget påverkar företag på olika sätt behövs ett flertal informationsinsatser. För de rapporteringsskyldiga företagen föreslås information i form av direktutskick. Vidare föreslås att information om rapporteringsskyldigheten lämnas via Bolagsverkets webbplats.

Sett till de krav som rapporteringsskyldigheten innebär kommer de rapporteringsskyldiga företagen att behöva tid till att anpassa sina befintliga system. Detta får dock vägas mot att komma till rätta med den problematik som utvecklingen mot längre betalningstider har på små och medelstora företag. Den föreslagna lagen bör följas upp och systemet

utvärderas tre år efter det att den första rapporteringen enligt lagen har skett. Bedömningen är att en utvärdering efter tre år tydligare kan visa vilken effekt rapporteringsskyldigheten har haft på utvecklingen av betalningstiderna, jämfört med uppföljning efter en kortare period samt att utvärderingen kan göras inom befintlig anslagsram.

10 Författningskommentar

Förslaget till lag om rapportering av betalningstider

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om skyldighet för vissa företag att rapportera uppgifter om betalningstider vid köp av varor eller tjänster.

Paragrafen innehåller en övergripande beskrivning av lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

I paragrafen anges att bestämmelserna i lagen innebär att vissa företag ska rapportera uppgifter om betalningstider vid köp av varor eller tjänster. Genom begränsningen till köp träffar rapporteringsskyldigheten företag som agerar som köpare. Vilka företag som är rapporteringsskyldiga framgår av definitionen av rapporteringsskyldiga företag i 2 §.

Ord och uttryck

2 § I denna lag betyder

rapporteringsskyldigt företag: en juridisk person som yrkesmässigt bedriver ekonomisk verksamhet och som är bildad enligt svensk rätt där medelantalet anställda under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till minst 250,

företag som är verksamma i Sverige: en fysisk eller juridisk person som yrkesmässigt bedriver ekonomisk verksamhet och som ingår i Statistiska centralbyråns allmänna företagsregister,

rapporteringsperiod: perioden från och med den 1 juli till och med den 30 juni följande kalenderår,

faktisk betalningstid: den tid det tar från det att en faktura har skickats till dess att leverantören får betalt,

avtalad betalningstid: den betalningstid som har angetts på fakturan eller, om parterna kommit överens om en annan betalningstid, den betalningstid som har avtalats mellan parterna,

avtal om omvänd factoring: ett avtal som innebär att leverantören får betalt från ett finansbolag när köparen har godkänt fakturan.

I paragrafen klargörs betydelsen av vissa centrala uttryck som används i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 7.2–7.4.

Med rapporteringsskyldigt företag avses enligt definitionen en juridisk person som yrkesmässigt bedriver ekonomisk verksamhet och som är bildad enligt svensk rätt där medelantalet anställda under vart och ett av de senaste två räkenskapsåren uppgått till minst 250.

Företag som är verksamma i Sverige definieras som fysiska eller juridiska personer som yrkesmässigt bedriver ekonomisk verksamhet och

som ingår i SCB:s allmänna företagsregister. Uttrycket används i 3 § för att avgränsa de företag som ska ingå i rapporteringsunderlaget.

I paragrafen definieras vidare vad som avses med rapporteringsperioden. Rapporteringsperioden sträcker sig från och med den 1 juli till och med den 30 juni följande kalenderår.

Begreppet faktisk betalningstid definieras som den tid som det tar från det att en faktura har avsänts till dess att leverantören får betalt, dvs. den tidpunkt som betalningen finns på leverantörens konto. Definitionen gör inte skillnad på om en faktura är tvistig eller inte, utan samtliga fakturor som har avsänts och där betalning sedan har skett omfattas. Den faktiska betalningstiden kan vara både längre och kortare än den avtalade betalningstiden eftersom fakturor kan betalas såväl före förfalldatumet som efter förfalldatumet. Avtalad betalningstid definieras som den betalningstid som har angetts på fakturan eller, om parterna kommit överens om en annan betalningstid, den betalningstid som avtalats mellan parterna.

Slutligen definieras vad som avses med uttrycket avtal om omvänd factoring. Enligt definitionen är detta avtal som innebär att leverantören får betalt från ett finansbolag när köparen har godkänt fakturan.

Omfattningen av rapporteringen

3 § Ett rapporteringsskyldigt företag ska senast den 30 september varje år till Bolagsverket rapportera uppgifter om betalningstider vid köp av varor eller tjänster från företag som är verksamma i Sverige och som har färre än 250 anställda. Rapporteringsskyldigheten omfattar inte uppgifter som avser köp från ett företag inom samma koncern enligt definitionen i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554).

Uppgifterna ska avse fakturor som det rapporteringsskyldiga företaget har betalat under den senaste rapporteringsperioden.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka företag som ska ingå i rapporteringsunderlaget och vid vilken tidpunkt rapporteringen ska göras. Övervägandena finns i avsnitt 7.3–7.4.

Av *första stycket* framgår att ett rapporteringsskyldigt företag ska rapportera uppgifter till Bolagsverket som avser köp av varor eller tjänster från företag som är verksamma i Sverige och som har färre än 250 anställda. Uppgifterna ska lämnas senast den 30 september varje år. Det innebär att ett rapporteringsskyldigt företag har tre månader på sig efter rapporteringsperiodens slut att sammanställa uppgifterna. Uttrycket företag som är verksamma i Sverige definieras i 2 § som en fysisk eller juridisk person som yrkesmässigt bedriver ekonomisk verksamhet och som ingår i SCB:s allmänna företagsregister.

Av första stycket framgår också att företag som ingår i en koncern enligt definitionen i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554) inte behöver rapportera köp av varor och tjänster som sker mellan företag inom koncernen.

Av *andra stycket* framgår att uppgifterna ska avse fakturor som har betalats under den senaste rapporteringsperioden. Detta innebär att fakturor där betalningsfristen har börjat löpa under rapporteringsperioden, men där betalning ännu inte skett vid rapporteringsperiodens slut inte

omfattas av rapporteringsskyldigheten. Därmed rapporteras t.ex. tvistiga fakturor först efter det att betalning har skett. Prop. 2021/22:50

Uppgifter som ska rapporteras

4 § Det rapporteringsskyldiga företaget ska rapportera följande uppgifter:

1. den genomsnittliga avtalade betalningstiden,
 2. den genomsnittliga faktiska betalningstiden, och
 3. den andel fakturor som har betalats efter utgången av avtalad betalningstid.
- Uppgifterna ska redovisas uppdelat på storlekskategorierna
1. företag som har 0–9 anställda
 2. företag som har 10–49 anställda, och
 3. företag som har 50–249 anställda.

Paragrafen reglerar vilka uppgifter som de rapporteringsskyldiga företagen ska rapportera och hur uppgifterna ska redovisas. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

I *första stycket* anges vilka uppgifter som ska rapporteras, nämligen genomsnittlig avtalad betalningstid, genomsnittlig faktisk betalningstid och andelen fakturor som betalats efter utgången av avtalad betalningstid, dvs. sådana fakturor som har betalats för sent.

Enligt *andra stycket* ska uppgifterna redovisas uppdelade på tre storlekskategorier av företag: företag med 0–9 anställda, företag med 10–49 anställda och företag med 50–249 anställda. Detta innebär att även företag utan anställda omfattas. Uppdelningen på storlekskategorier innebär att det av registret inte kommer att framgå vilka företag som ingår i respektive kategori.

5 § När det gäller köp där avtal om omvänd factoring har träffats, ska uppgifterna enligt 4 § redovisas separat. Med betalningstid avses vid sådana köp tiden för köparens betalning till finansbolaget.

Paragrafen innehåller särskilda bestämmelser för avtal om omvänd factoring. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

Bestämmelserna innebär, när det gäller köp där avtal om omvänd factoring träffats, att uppgifterna enligt 4 § ska redovisas separat. Detta innebär att de företag som erbjuder vissa av sina leverantörer omvänd factoring redovisar genomsnittlig avtalad och faktisk betalningstid samt andel försenade betalningar uppdelat på avtal för vilka omvänd factoring gäller och på avtal för vilka omvänd factoring inte gäller.

I paragrafen anges också att vid sådana avtal avses med betalningstid tiden för köparens betalning till finansbolaget. Detta innebär att det är den tidpunkt som köparen betalar finansbolaget som räknas. Uppgiftsskyldigheten omfattar härigenom endast sådana uppgifter som de rapporteringsskyldiga företagen själva har kännedom om.

Register

6 § Bolagsverket ska föra ett register över de uppgifter som rapporteras enligt lagen.

Registret ska hållas tillgängligt för allmänheten.

I paragrafen finns bestämmelser om det register över betalningstider som Bolagsverket ska föra enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.

Enligt *första stycket* har Bolagsverket uppgiften att föra ett register över de uppgifter som rapporteras enligt lagen.

Av *andra stycket* framgår att registret ska hållas tillgängligt för allmänheten.

Vite

7 § Om ett rapporteringsskyldigt företag inte fullgör sin rapporteringsskyldighet enligt lagen får Bolagsverket förelägga företaget att inom viss tid fullgöra skyldigheten.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Frågor om utdömande av vite prövas av Bolagsverket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad Bolagsverket kan göra om ett rapporteringsskyldigt företag inte har fullgjort sin rapporteringsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

Enligt *första stycket* får Bolagsverket förelägga företaget att inom viss tid fullgöra rapporteringsskyldigheten. Bestämmelsen är fakultativ, vilket innebär att Bolagsverket i varje enskilt fall har att avgöra om det finns skäl för att meddela ett sådant föreläggande.

I *andra stycket* anges att Bolagsverket får förena ett föreläggande om att fullgöra rapporteringsskyldigheten med vite. Ett föreläggande får förenas med vite om Bolagsverket anser att det finns skäl för det. Detta innebär att Bolagsverket i varje enskilt fall måste överväga om ett vitesföreläggande är en ändamålsenlig och proportionerlig åtgärd för att förmå företaget att agera på önskvärt sätt.

För vitesföreläggandet i övrigt gäller bestämmelserna i lagen (1985:206) om viten. Det innebär bl.a. att ett vitesföreläggande ska delges adressaten och att ett nytt vitesföreläggande att fullgöra en rapporteringsskyldighet inte får meddelas förrän det tidigare vitesföreläggandet har fått laga kraft.

I *tredje stycket* anges att frågor om utdömande av vite prövas av Bolagsverket. Detta innebär att 6 § lagen om viten inte är tillämplig vid vitesförelägganden som beslutats enligt denna lag.

Överklagande

8 § Bolagsverkets beslut om vitesföreläggande och om utdömande av vite enligt 7 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

Enligt *första stycket* får Bolagsverkets beslut om vitesföreläggande och om utdömande av vite överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs enligt *andra stycket* vid överklagande till kammarrätten.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 mars 2022.

2. Rapporteringsskyldigheten enligt 3 § tillämpas första gången för rapporteringsperioden från och med den 1 juli 2022 till och med den 30 juni 2023. Prop. 2021/22:50

Övervägandena finns i avsnitt 8.

Enligt *första punkten* ska lagen träda i kraft den 1 mars 2022.

Av *andra punkten* följer att rapporteringsskyldigheten ska tillämpas första gången för den rapporteringsperiod som avser tiden från och med den 1 juli 2022 till och med den 30 juni 2023. Detta innebär att rapportering ska ske för första gången senast den 30 september 2023.

Sammanfattning av promemorian Krav på rapportering av betalningstider

Långa betalningstider inom näringslivet leder till försämrad likviditet för leverantörerna, vilket i sin tur ofta ger dem sämre möjligheter att utveckla sina verksamheter och en pressad finansiell situation. Problemet påverkar särskilt mindre företag som är i behov av god likviditet för att kunna utvecklas och växa samtidigt som de inte har samma möjlighet som större företag att ordna extern finansiering. De genomsnittliga avtalade betalningstiderna i Sverige har enligt en kartläggning som Näringsdepartementet gjort ökat med tre dagar under de senaste tio åren.

Mot denna bakgrund behöver åtgärder vidtas för att bryta utvecklingen mot allt längre betalningstider. Näringsdepartementet har därför tagit initiativ till åtgärder för att försöka få till stånd en självreglering inom näringslivet. Som ett komplement till sådana åtgärder bör det införas ett krav på rapportering av betalningstider. I denna promemoria föreslås därför att företag med minst 500 anställda, enligt en ny lag, årligen ska redovisa uppgifter om avtalade betalningstider, faktiska betalningstider och försenade betalningar. Uppgifterna kommer att göra det möjligt att följa utvecklingen av betalningstiderna. Genom offentliggörande av de inrapporterade uppgifterna skapas dessutom ett nytt incitament för företag med längst betalningstider och som betalar sent att ändra sitt beteende. Därigenom säkerställs att de frivilliga åtgärderna leder till en verklig förändring.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019. Den första rapporteringen ska ske under juli eller augusti 2020.

Förslag till lag om rapportering av betalningstider

Härigenom föreskrivs att

1 § Denna lag syftar till att åstadkomma en öppen redovisning av betalningstider för att förbättra likviditeten i företag med färre än 250 anställda. Lagen innehåller bestämmelser om skyldighet för vissa företag att rapportera uppgifter om betalningstider vid köp av varor eller tjänster.

2 § I denna lag betyder

rapporteringskyldigt företag: ett företag bildat enligt svensk rätt där medelantalet anställda under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till minst 500,

svenska företag: företag som ingår i Statistiska centralbyråns allmänna företagsregister,

avtal om omvänd factoring: avtal som innebär att leverantören får betalt från ett finansbolag när köparen godkännt fakturan,

redovisningsperiod: från och med den 1 juli till och med den 30 juni följande kalenderår.

3 § Ett rapporteringskyldigt företag ska till Bolagsverket senast den 31 augusti varje år rapportera uppgifter om betalningstider vid köp av varor eller tjänster från svenska företag med färre än 250 anställda.

Följande uppgifter ska rapporteras för fakturor som betalats under den senaste redovisningsperioden:

1. den genomsnittliga avtalade betalningstiden,
2. den genomsnittliga faktiska betalningstiden, och
3. den andel fakturor som betalats efter utgången av avtalad betalningstid.

Uppgifterna enligt andra stycket ska redovisas var för sig för

1. företag som har 0–9 anställda,
2. företag som har 10–49 anställda, och
3. företag som har 50–249 anställda.

När det gäller köp för vilka avtal om omvänd factoring träffats, ska uppgifterna enligt första–tredje styckena redovisas separat.

4 § Bolagsverket ska förse ett rapporteringskyldigt företag med de uppgifter som behövs för att företaget ska kunna fastställa vilka av dess leverantörer som är svenska företag och faller in i storlekkategorierna enligt 3 § tredje stycket.

5 § Bolagsverket ska föra ett register över de uppgifter som rapporteras enligt 3 §.

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om rapporteringskyldigheten enligt 3 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
2. Rapporteringsskyldigheten enligt 3 § tillämpas första gången för redovisningsperioden från och med den 1 juli 2019 till och med den 30 juni 2020.

Förteckning över remissinstanserna till promemorian Krav på rapportering av betalningstider

Prop. 2021/22:50
Bilaga 3

Följande remissinstanser har yttrat sig över promemorian: Domstolsverket, Göta hovrätt, Kronofogdemyndigheten, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Datainspektionen, Bolagsverket, Statistiska centralbyrån, Bokföringsnämnden, Tillväxtverket, Finansinspektionen, Regelrådet, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Sveriges advokatsamfund, Saco (Sveriges Ingenjörer), Almega, FAR, Finansbolagens förening, Fordonskomponentgruppen AB, Företagarna, Livsmedelsföretagen, Näringslivets regelnämnd NNR, Småföretagarnas Riksförbund, Svenska Teknik och Designföretagen, Svensk handel, Svensk industriförening Sinf, Svensk Inkasso, Sveriges Byggindustrier, Teknikföretagen, AB Electrolux, Ericsson AB, ICA Gruppen AB, Intrum, Nordea, Scania CV AB, Skanska Sverige AB, Telia, Vattenfall AB, AB Volvo och Volvo Car Corporation.

Följande remissinstanser har inte yttrat sig över promemorian: Riksdagens ombudsmän JO, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Handelshögskolan i Stockholm, LO, TCO, Företagarförbundet Fria Företagare, IKEM, Internationella handelskammaren, Skogsindustrierna, Stockholms Handelskammare, Svenska Bankföreningen, Svenskt näringsliv, Atlas Copco, Bisnode, Sandvik, SAP Svenska AB, UC och Visma.

Yttranden har även inkommit från Industrins finansförening, Installatörsföretagen Service i Sverige AB, Sparbankernas riksförbund, Srf konsulterna och Svenska Kreditföreningen.

Sammanfattning av Bolagsverkets och Tillväxtverkets rapport Utredning av vissa frågor i anslutning till promemorian Krav på rapportering av betalningstider

Bolagsverket och Tillväxtverket fick i uppdrag att överväga och vid behov komplettera konsekvensutredningen i promemorian Krav på rapportering av betalningstider. Myndigheterna skulle särskilt uppmärksamma de samhällsekonomiska konsekvenserna samt kostnader och nytta för små företag och rapporteringsskyldiga företag.

I rapporten redogörs för alternativa inlämnings- och inhämtningslösningar. För företag som ska lämna in uppgifter om betalningstider till Bolagsverket kan uppdraget delas in i tre olika moment: hämta leverantörsstorlek från Bolagsverket, skapa betaltidsinformation och lämna in betaltidsinformation till Bolagsverket. För att betaltidsinformation ska kunna skapas finns ett beroende av att leverantörsstorlek kan hämtas från Bolagsverket. Bolagsverket ser två tänkbara realiseringar att hämta leverantörsstorlek, antingen genom en webbaserad lösning eller genom en maskin till maskinlösning. Vid en webbaserad lösning erbjuder Bolagsverket ett webbgränssnitt som ger företag möjlighet att hämta information om leverantörsstorlek. Vid en maskin till maskinlösning erbjuder Bolagsverket ett API genom vilket företag maskinellt kan hämta information om storleksklass för leverantörer. Båda alternativen bygger på en lösning med användarnamn och lösenord, men kan utökas vid högre krav på säkerhet. Motsvarande alternativ föreslås för att lämna in betaltidsinformation till Bolagsverket.

I uppdraget ingick också att överväga och vid behov föreslå bestämmelser om tillsyn och sanktioner för att säkerställa att rapporteringsskyldiga företag rapporterar in uppgifterna. Enligt Bolagsverket är det tillräckligt med en passiv tillsyn. Eftersom det är så få företag som träffas av bestämmelserna anser Bolagsverket att det borde vara tillräckligt att förelägga företagen att vid vite inkomma med uppgifterna. För att uppnå en hög grad av effektivitet i hanteringen med vite föreslår Bolagsverket att ett vitesföreläggande bör kunna riktas mot den juridiska personen samt även mot fysiska personer med ledande befattningar i den juridiska personen som har en position som medför en rätt att företräda den juridiska personen, dvs. en verkställande direktör, en styrelseledamot eller en annan motsvarande befattningshavare. I rapporten föreslås även att frågor om utdömande av vite ska prövas av Bolagsverket samt att nytt vite ska få föreläggas i anslutning till att vite döms ut. I fråga om överklagande föreslås att beslut om vitesföreläggande och utdömande av vite får överklagas till allmän förvaltningsdomstol inom två månader från dagen för beslutet.

I rapporten föreslås även en justerad definition av begreppet rapporteringsskyldigt företag. Enligt den föreslagna definitionen ska samtliga företag med 250 anställda eller fler omfattas av rapporteringsskyldigheten. Därmed skulle 1 783 företag omfattas av rapporteringsskyldigheten.

Förslag på utformning av vitesbestämmelser

Om en juridisk person inte har rapporterat in uppgifter för registrering i registret över betalningstider inom den tid som anges i 3 §, får Bolagsverket förelägga den juridiska personen att inkomma med aktuella uppgifter inom en viss tid.

Om en juridisk person inte följer ett föreläggande enligt första stycket får Bolagsverket vid vite förelägga den juridiska personen eller den verkställande direktören, en styrelseledamot eller en annan motsvarande befattningshavare att inom viss tid fullgöra skyldigheten att rapportera in uppgifter som den juridiska personen är skyldig att lämna enligt denna lag.

Frågor om utdömande av vite prövas av Bolagsverket. I anslutning till att vite döms ut får Bolagsverket även förelägga nytt vite.

Överklagande

Bolagsverkets beslut om vitesföreläggande och om utdömande av vite får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Ett överklagande ska ske inom två månader från dagen för beslutet.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Förteckning över remissinstanserna till rapporten Utredning av vissa frågor i anslutning till promemorian Krav på rapportering av betalningstider

Remissvar har lämnats av Riksdagens ombudsmän JO, Domstolsverket, Förvaltningsrätten i Härnösand, Kronofogdemyndigheten, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Integritetsskyddsmyndigheten (tidigare Datainspektionen), Bolagsverket, Statistiska centralbyrån, Bokföringsnämnden, Tillväxtverket, Finansinspektionen, Regelrådet, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Sveriges advokatsamfund, LO, Saco, Almega, FAR, Finansbolagens förening, Företagarna, Småföretagarnas riksförbund, Svenska Bankföreningen, Innovationsföretagen (tidigare Svenska Teknik och Designföretagen), Svensk Handel, Svensk industriförening, Svensk inkasso, Teknikföretagen, Electrolux, Ericsson, Ica, Intrum, Scania, Skanska, Telia, Vattenfall, Volvo Group, Volvo Cars Corporation.

Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Handelshögskolan i Stockholm, TCO, Företagarförbundet Fria Företagare, IKEM, Internationella handelskammaren, Livsmedelsföretagen, Näringslivets regelnämnd, Skogsindustrierna, Stockholms Handelskammare, Svenskt näringsliv, Sveriges byggindustrier, Atlas Copco, Bisnode, Nordea, Sandvik, SAP Svenska AB, UC och Visma har inte svarat på remissen. Synpunkter har även lämnats av Föreningen för effektiva affärstransaktioner.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2021-10-13

Närvarande: Justitieråden Mahmut Baran, Leif Gäverth och Malin Bonthron

Krav på rapportering av betalningstider

Enligt en lagrådsremiss den 7 oktober 2021 har regeringen (Näringsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om rapportering av betalningstider.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Linn Hamstad.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Näringsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 28 oktober 2021

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Bolund, Johansson, Baylan, Hallengren, Hultqvist, Andersson, Shekarabi, Ygeman, Linde, Eneroth, Dahlgren, Ernkran, Lindhagen, Lind, Hallberg, Nordmark, Micko, Stenevi, Olsson Fridh

Föredragande: statsrådet Baylan

Regeringen beslutar proposition Krav på rapportering av betalningstider